

Spis treści

SŁOWNICZEK.....	2
I. PODSTAWY PRAWNE.....	3
II. CEL, ZAKRES I METODYKA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	3
2. 1. Cel i zakres Prognozy.....	3
2. 2. Metodyka sporządzania Prognozy.....	4
III. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DOBRZYCA NA LATA 2011 – 2014 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2015 – 2018.....	6
3.1. Podstawowa charakterystyka aktualizacji POŚ.....	6
3.2. Cele aktualizacji POŚ.....	6
3.2.1. Cele.....	6
3.2.2. Kierunki działań.....	8
3.3. Założenia alternatywne	10
IV. ANALIZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA NA TERENIE GMINY DOBRZYCA.....	11
4.1. Zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa.....	11
4.1.1. Wody powierzchniowe.....	11
4.1.2. Wody podziemne.....	14
4.1.3. Gospodarka wodno – ściekowa.....	16
4.2. Powierzchnia ziemi i gleb.....	18
4.2.1. Budowa geologiczna i rzeźba terenu.....	18
4.2.2. Rodzaje występujących gleb.....	19
4.2.3. Kopaliny występujące na terenie Gminy Dobrzyca.....	20
4.2.4. Gospodarka odpadami.....	20
4.3. Przyroda.....	21
4.3.1. Zabytki i zieleni z nimi związana.....	21
4.3.2. Formy ochrony przyrody.....	21
4.3.2.1. Natura 2000.....	21
4.3.2.2. Pozostałe formy ochrony przyrody.....	23
4.4. Powietrze atmosferyczne.....	24
4.4.1. Klimat.....	24
4.4.2. Jakość powietrza.....	24
4.5. Hałas.....	25
4.6. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	27
4.7. Energia odnawialna.....	28
4.8. Poważne awarie.....	28
V. ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA.....	29
VI. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	35
VII. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA.....	35
VIII. DOKUMENTY WYŻSZEGO SZCZEBLA.....	36
8.1. Polityka Ekologiczna Państwa.....	36
8.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na	

lata 2012 – 2019.....	37
8.3. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pleszewskiego.....	39
IX. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU AKTUALIZACJI POŚ.....	40
X. SKUTKI ODSTĄPIENIA OD REALIZACJI ZAŁOŻEŃ AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	41
XI. ZAPOBIEGANIE I KOMPENSACJA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.....	41
XII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNM.....	43
XIII. SPIS TABEL I RYSUNKÓW.....	49

SŁOWNICZEK

GSM – Global System for Mobile Communications, pierwotnie Groupe Spécial Mobile (najpopularniejszy standard sieci komórkowej)

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

JCWPD – Jednolite Części Wód Podziemnych

NZŚ – Nadzwyczajne Zagrożenia Środowiska

ONO – Obszar Najwyższej Ochrony

OWO – Obszar Wysokiej Ochrony

PEP – Polityka Ekologiczna Państwa

PIG – Państwowy Instytut Geologiczny

POŚ – Program Ochrony Środowiska

RDOŚ – Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska

RLM – Równorzędna Liczba Mieszkańców

SN – sieć niskiego napięcia

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

I. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania prognozy oddziaływania na środowisko nakłada art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym: przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z art. 51 ust. 1 w/w ustawy odpowiedzialność za wykonanie prognozy oddziaływania na środowisko spoczywa na organie opracowującym aktualizację dokumentu.

II. CEL, ZAKRES I METODYKA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

2. 1. Cel i zakres Prognozy

Zakres prognozy ustalony został, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismo WOO-III.411.87.2011.AK) oraz z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu (pismo DN.NS-72/19-3/11).

Prognoza została opracowana dla aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018, a jej nadrzędnym celem jest weryfikacja, czy treści zawarte w aktualizacji POŚ nie naruszają prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 w/w ustawy prognoza oddziaływania na środowisko:

- 1) zawiera:
 - a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
 - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- 2) określa, analizuje i ocenia:
 - a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*,

- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
 - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
- 3) przedstawia:
- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
 - b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

2. 2. Metodyka sporządzania Prognozy

Metodyka sporządzenia prognozy polega na pozyskaniu materiałów niezbędnych do opracowania dokumentu i dalszym ich opracowaniu. Dane zostały pozyskane z Urzędu Gminy w Dobrzycy, GUS, WIOŚ, UMWW oraz innych źródeł. Następnie dane te zostają przedstawione w formie opisowej jak i tabelarycznej – w przypadku zestawienia danych liczbowych dla lepszego uporządkowania ich. Po sporządzeniu Prognozy została ona przedstawiona w Urzędzie Gminy w Dobrzycy w celu zapoznania się i sprawdzenia poprawności treści. Tak więc metodyka opiera się również na konsultacjach z Urzędem

Gminy. Przy opracowaniu Prognozy wykorzystano ogólny zakres wiedzy oraz doświadczenia zdobyte podczas wykonywania innych projektów. Sporządzanie Prognozy odbywało się etapami polegającymi na:

1. pozyskanie danych,
2. ustaleniu zakresu prognozy,
3. określeniu celu prognozy,
4. ogólnym scharakteryzowaniu Gminy Dobrzyca oraz przedstawieniu stanu poszczególnych elementów środowiska na terenie Gminy Dobrzyca,
5. uzgodnieniu z Gminą Dobrzyca zadań, jakie Gmina podejmie się zrealizować, aby osiągnąć wytyczone w aktualizacji POŚ cele,
6. przeanalizowaniu treści zapisów aktualizacji POŚ dla Gminy Dobrzyca w szczególności tych dotyczących planowanych do realizacji zadań,
7. rozważeniu, jaki wpływ na środowisko będą miały zadania przewidziane do realizacji,
8. przedstawieniu możliwych oddziaływań na środowisko zaplanowanych do realizacji zadań w Gminie Dobrzyca,
9. rozważeniu, czy wystąpią oddziaływania transgraniczne,
10. zaproponowaniu działań zapobiegających negatywnemu oddziaływaniu lub działań kompensacyjnych na wypadek możliwości wystąpienia oddziaływań na środowisko,
11. przeanalizowaniu skutków związanych z odstępniem od realizacji aktualizacji POŚ,
12. przedstawieniu problemów z zakresu ochrony środowiska na terenie Gminy Dobrzyca,
13. odniesieniu się do dokumentów wyższego szczebla,
14. naniesieniu uwag jednostek zapoznanych z treścią dokumentu.

Wyżej wymienione zagadnienia zostały przedstawione w niniejszej prognozie zgodnie z wytycznymi podanymi w art. 51. ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227). Zakres prognozy został przedstawiony w punkcie 2.1.

Zgodnie z art. 53 w/w ustawy zakres prognozy został ustalony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu.

W opracowaniu wykorzystano:

1. Politykę Ekologiczną Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016.
2. Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019.
3. Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pleszewskiego (2003).
4. Dane pozyskane z Urzędu Gminy Dobrzyca.
5. Dane pozyskane z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu.
6. Dane pozyskane z serwisu www.geoportal.pl.
7. Dane na temat Natura 2000 pozyskane z Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.
8. Dane pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego.
9. Dane meteorologiczne pozyskane z programu Operat 2000, Ryszard Samoć.
10. Dane pozyskane z Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

III. GŁÓWNE ZAŁOŻENIA AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DOBRZYCA NA LATA 2011 – 2014 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2015 – 2018

3.1. Podstawowa charakterystyka aktualizacji POŚ

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018 została sporządzona w celu określenia aktualnych warunków, wymagań oraz zadań niezbędnych do realizacji z zakresu ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 ze zm.) organ wykonawczy gminy w celu realizacji Polityki Ekologicznej Państwa sporządza gminny program ochrony środowiska, uchwalany przez radę gminy (art. 18 ust. 1). Programy te sporządzane, podobnie jak polityka ekologiczna państwa co 4 lata, powinny określać cele i priorytety ekologiczne, poziomy celów długoterminowych, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe (art. 14).

3.2. Cele aktualizacji POŚ

Cele w projekcie aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018 zostały opracowane w oparciu o dokumenty wyższego rzędu głównie:

- Politykę Ekologiczną Państwa,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019,
- Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pleszewskiego (2003),

Zostały wyznaczone główne cele, których realizacji mają służyć poszczególne zadania przewidziane do realizacji w latach 2011 – 2018.

Zdefiniowano cele priorytetowe w 8 kategoriach:

- I. zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa,
- II. powierzchnia ziemi i gleb,
- III. przyroda,
- IV. powietrze atmosferyczne,
- V. hałas
- VI. promieniowanie elektromagnetyczne,
- VII. energia odnawialna,
- VIII. poważne awarie.

Dla realizacji wyznaczonych 13 celów wskazano 42 zadań.

3.2.1. Cele

Cele wytyczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca odnoszą się do celów przedstawionych w wojewódzkim i powiatowym Programie Ochrony Środowiska, jednak kluczowym dokumentem, którego zapisy stanowią podstawę dla utworzenia celów w Programie dla Gminy Dobrzyca jest Polityka Ekologiczna Państwa.

Cele ustalono w szerszej perspektywie czasowej tj. w latach 2011 – 2018. Zostały one zdefiniowane w sposób następujący:

I.

1. Trwałe zabezpieczenie potrzeb w aspekcie ilości i jakości wody oraz jej dostarczenia w odpowiednim czasie i miejscu.
2. Racjonalne wykorzystanie wody.
3. Racjonalne korzystanie z terenów, na których znajdują się zbiorniki i ciekł wodne. Ochrona wód powierzchniowych.

Cel wytyczony w PEP:

1. Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.
2. Ochrona zasobów wodnych, utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, zachowanie i przywrócenie ciągłości ekologicznej cieków.

II.

1. Właściwe użytkowanie istniejących zasobów glebowych ich ochrona i rekultywacja.
2. Racjonalne wykorzystanie kopalin.

Cel wytyczony w PEP:

1. Ochrona powierzchni ziemi, a w szczególności ochrony gruntów użytkowanych rolniczo poprzez rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno – błotnych przez czynniki antropogenne oraz zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych poprzez przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej.
2. Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopalinę i wodę z zasobów podziemnych oraz ochrona tych zasobów przed ilościową i jakościową degradacją.

III.

1. Ochrona obiektów cennych przyrodniczo nieobjętych i objętych ochroną oraz walorów krajobrazu rekreacyjnego i rolniczego.
2. Zachowanie i zwiększanie bioróżnorodności istniejących ekosystemów.

Cel wytyczony w PEP:

1. Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej przyrody na różnych poziomach organizacji wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną.
2. Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej z zachowaniem bogactwa biologicznego.

IV.

1. Utrzymanie dobrego stanu powietrza na terenie Gminy Dobrzyca.

Cel wytyczony w PEP:

1. Poprawa jakości powietrza: redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego.

V.

1. Niedopuszczenie do pogarszania się klimatu akustycznego na obszarach, na których nigdy nie występowały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.
2. Zapobieganie przekroczeniom dopuszczalnych poziomów hałasu w miejscach, gdzie może do nich dochodzić.

Cel wytyczony w PEP:

1. Zmniejszenie narażenia społeczeństwa na ponadnormatywne działanie hałasu i zabezpieczenie przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

VI.

1. Bieżąca kontrola źródeł promieniowania elektromagnetycznego w celu uniknięcia możliwości ich oddziaływania na ludzi ich otoczenie i krajobraz.

Cel wytyczony w PEP:

1. Zmniejszenie narażenia społeczeństwa na ponadnormatywne działanie hałasu i zabezpieczenie przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

VII.

1. Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Cel wytyczony w PEP:

1. Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz ochrona tych zasobów przed ilościową i jakościową degradacją.

VIII.

1. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska spowodowanych poważną awarią.

Cel wytyczony w PEP:

1. Dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska.

3.2.2. Kierunki działań

Zadania stanowią najbardziej szczegółową charakterystykę działań jakie Gmina Dobrzyca zamierza podjąć, aby umożliwić realizację wytyczonych celów. W harmonogramie czasowo – finansowym do aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018 wytyczono następujące zadania:

I.

1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej wraz z przepompowniami ścieków na terenie miejscowości Dobrzyca. Planowana długość sieci: 19,650 km, cztery przepompownie.
2. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni ścieków w Dobrzycy – etap II dla m. Strzyżew, Polskie Olędry, Galew, Trzebin, część Izbiczna.
3. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni ścieków w miejscowości Sośnica – etap III dla miejscowości: Gustawów, Nowy Karmin, Karminiec, Karminiek, Trzebowa, Karmin, Czarnuszka, Koźminiec, część Izbiczna.
4. Remont stacji wodociągowej w Dobrzycy, budowa kanalizacji deszczowej oraz budowa kanalizacji sanitarnej w Dobrzycy.
5. Remont stacji wodociągowej Lutynia (Ruda).
6. Budowa ulic: Krzywej, Mierosławskiego, I. Biernackiego oraz budowa kanalizacji deszczowej w m. Dobrzyca.
7. Przebudowa nawierzchni oraz budowa kanalizacji deszczowej na ul. Rybnej, Pivnej, Polnej i Krótkiej w Karminku.
8. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.
9. Kontrolowanie nielegalnych zrzutów ścieków.
10. Konserwacja systemów melioracyjnych.
11. Edukacja ekologiczna w zakresie zanieczyszczenia ściekami i nielegalnego poboru wód.

II.

1. Inwentaryzacja i rekultywacja terenów zdegradowanych np. „dzikich wysypisk”
2. Kontrolowanie terenów rolniczych dla ochrony gleb o wysokiej przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze.
3. Szkolenia i działalność informacyjna na rzecz rolnictwa.
4. Kształtowanie struktury upraw przeciwdziałającej erozji i pogarszaniu się jakości gleb.
5. Wykorzystanie gleb o niższej klasie przydatności rolniczej pod produkcję biomasy.
6. Stosowanie odpowiednich środków podczas prac wydobywczych oraz przeszkolenie pracowników w kierunku stosowania najlepszych dostępnych technik.

III.

1. Organizacja cykli szkoleń z zakresu wdrażania Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.
2. Utrzymywanie i rozbudowa ścieżek edukacyjnych.
3. Stosowanie cięć sanitarnych i pielęgnacyjnych drzew i krzewów dla zapewnienia ochrony i wzmocnienia krzewów i zadrzewień jako korytarzy ekologicznych i ekranów. Stosowanie nowych nasadzeń.
4. Preferowanie gatunków rodzimych przy doborze rodzaju roślin do nasadzeń.
5. Prowadzenie prac związanych z odnowieniem terenów zielonych w Gminie Dobrzyca, konserwacja zieleni na osiedlach, skwerach itp.
6. Przeprowadzenie prac pielęgnacyjnych, porządkowych drzew i krzewów przydrożnych w Gminie Dobrzyca.

IV.

1. Przebudowa dróg Trzebin, Polskie Olędry, Karmin.
2. Przebudowa dróg w miejscowościach: Galew, Czarnuszka, Dobrzyca.
3. Przebudowa ul. Targowej w Dobrzycy.
4. Budowa ulic: Krzywej, Mierosławskiego, I. Biernackiego oraz budowa kanalizacji deszczowej w m. Dobrzyca.
5. Przebudowa nawierzchni oraz budowa kanalizacji deszczowej na ul. Rybnej, Piwnej, Polnej i Krótkiej w Karminku.
6. Opracowanie dokumentacji technicznej na budowę kanalizacji deszczowej ul. Koźlika w Dobrzycy.
7. Bieżąca modernizacja ciągów pieszo – jezdnych na terenie Gminy Dobrzyca.
8. Przebudowa drogi w Karminie.
9. Termomodernizacja obiektów oświatowych na terenie Gminy Dobrzyca: Gimnazjum im. St. Mikołajczyka w Dobrzycy, Zespół Szkół Publicznych w Lutyni.
10. Sukcesywna zmiana sposobu ogrzewania budynków z węglowego na gazowe w budynkach oświatowych na terenie gminy: Gimnazjum w Dobrzycy, Szkoła Podstawowa w Karminie.
11. Sukcesywna zmiana sposobu ogrzewania budynków z węglowego na gazowe i olejowe, paliwa ekologiczne – użytkownicy indywidualni.
12. Edukacja ekologiczna mieszkańców na temat zanieczyszczeń z niskiej emisji i szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych.

V.

1. Przebudowa dróg Trzebin, Polskie Olędry, Karmin.
2. Przebudowa dróg w miejscowościach: Galew, Czarnuszka, Dobrzyca.
3. Przebudowa ul. Targowej w Dobrzycy.
4. Budowa ulic: Krzywej, Mierosławskiego, I. Biernackiego oraz budowa kanalizacji deszczowej w m. Dobrzyca.
5. Przebudowa drogi w Karminie.
6. Bieżąca modernizacja ciągów pieszo – jezdnych na terenie Gminy Dobrzyca.
7. Nasadzenia drzew i utrzymywanie zieleni wzdłuż szlaków komunikacyjnych.

VI.

1. Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko i człowieka.
2. Przestrzeganie procedury oceny oddziaływania na środowisko na etapie udzielania decyzji środowiskowej.
3. Współpraca ze służbami kontrolno – pomiarowymi obiektów emitujących pola elektromagnetyczne.

VII.

1. Stopniowe zwiększanie udziału energii otrzymanej z surowców odnawialnych w całkowitym zużyciu energii.
2. Prowadzenie spotkań z mieszkańcami w celu przeprowadzenia dyskusji nt. korzyści płynących ze stosowania alternatywnych źródeł energii.

VIII.

1. Aktualizacja informacji o zakładach o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.
2. Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia.

3.3. Założenia alternatywne

Art. 51 ust. 2. pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W przypadku opracowywania projektu aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018 różne warianty zakładanych celów określone zostały na etapie tworzenia dokumentu. Powszechnym kryterium wyboru oprócz efektów ekologicznych są względy finansowe. Ważne jest zatem, zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju, znalezienie takiego rozwiązania, by przy określonych środkach finansowych uzyskać optymalny efekt ekologiczny. Na etapie projektowania dokumentu uwzględniono tylko takie założenia, które umożliwią kształtowanie środowiska, jego ochronę lub stanowią pewne metody naprawcze przy jednoczesnym zagwarantowaniu stabilnego rozwoju gospodarczego Gminy Dobrzyca.

	wody								
2.	Odczyn	pH	10	7,0	16.03.2009	7,8	3.11.2009	7,49	I
3.	Tlen rozpuszczony	mg O ₂ /l	10	1,44	11.08.2009	9,11	16.03.2009	2,521	poniżej stanu dobrego
4.	BZT ₅	mg O ₂ /l	10	1,9	17.02.2009	30,0	18.05.2009	9,3	poniżej stanu dobrego
5.	Ogólny węgiel organiczny	mg C/l	10	7,54	22.09.2009	79,2	11.08.2009	16,146	poniżej stanu dobrego
6.	Azot amonowy	mg N _{NH4} /l	10	0,742	3.11.2009	15,9	22.09.2009	4,491	poniżej stanu dobrego
7.	Azot Kjeldahla	mg N/l	10	1,59	16.03.2009	18,6	11.08.2009	5,635	poniżej stanu dobrego
8.	Azot azotanowy	mg N _{NO3} /l	10	0,999	27.04.2009	19,84	16.03.2009	6,441	poniżej stanu dobrego
9.	Azot ogólny	mg N/l	10	6,392	27.04.2009	21,62	16.03.2009	12,407	poniżej stanu dobrego
10.	Fosfor ogólny	mg /l	10	0,151	16.03.2009	2,65	11.08.2009	0,816	poniżej stanu dobrego
11.	Przewodność w 20 °C	µS/cm	10	783	23.06.2009	872	16.03.2009	842,3	I
12.	Substancje rozpuszczone	mg/l	10	619	11.08.2009	730	3.11.2009	690,4	II
13.	Makrofity indeks rzeczny		1	27,79	20.08.2009	27,79	20.08.2009		III

Wypełnienie kolorem żółtym – określenie klasy wskaźnika na podstawie wartości maksymalnej, minimalnej lub średniej w zależności od liczby pobranych próbek

Źródło: WIOŚ, Wyniki badań, klasyfikacja wskaźników i oceny jakości wód płynących w województwie wielkopolskim za rok 2009

Klasa elementów fizyko – chemicznych: jeden lub więcej badanych wskaźników jakości wód wchodzących w skład elementów fizykochemicznych nie przekracza wartości określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1008) dla klasy II.

Klasa elementów biologicznych: III

Stan ekologiczny rzeki Lutyni określa się jako umiarkowany na podstawie klasyfikacji WIOŚ stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego w punktach pomiarowo – kontrolnych monitoringu operacyjnego.

Tab. 2. Wyniki badań potencjału ekologicznego wód w punkcie pomiarowo – kontrolnym Orla – Baszków na podstawie wyników badań z roku 2009

Lp.	Wskaźnik jakości wody	Jednostka miary	Liczba prób	Minimum	data	Maximum	data	Średnia roczna	Percentyl 90*	Klasa wskaźnika jakości wód
1.	Temperatura wody	°C	12	1,0	5.01.2009	19,1	20.07.2009	9,5	17,3	I
2.	Odczyn	pH	12	7,6	20.07.2009	8,0	4.05.2009	7,8	7,9	I
3.	Tlen rozpuszczony	mg O ₂ /l	12	4,1	20.07.2009	9,3	2.02.2009	6,6	4,86	poniżej stanu dobrego
4.	BZT ₅	mg O ₂ /l	12	0,53	2.03.2009	6,87	3.08.2009	1,53	2,26	poniżej stanu dobrego

5.	Ogólny węgiel organiczny	mg C/l	12	10,9	6.04.2009	17,86	20.07.2009	14,64	18,92	poniżej stanu dobrego
6.	Azot amonowy	mg N _{NH4} /l	12	0,02	3.08.2009	21,26	15.01.2009	0,86	2,93	poniżej stanu dobrego
7.	Azot Kjedahla	mg N/l	12	0,95	3.08.2009	23,96	2.02.2009	2,28	4,88	poniżej stanu dobrego
8.	Azot azotanowy	mg N _{NO3} /l	12	1,39	1.06.2009	22,55	2.03.2009	10,16	20,44	poniżej stanu dobrego
9.	Azot ogólny	mg N/l	12	2,36	3.08.2009	26,94	2.03.2009	12,5	21,66	poniżej stanu dobrego
10.	Fosfor ogólny	mg /l	12	0,24	2.03.2009	1,56	1.06.2009	0,97	1,59	poniżej stanu dobrego
11.	Przewodność w 20 °C	μS/cm	12	873	20.07.2009	1251	5.01.2009	1042	1128	II
12.	Substancje rozpuszczone	mg/l	12	595	1.06.2009	837	30.11.2009	738,1	876,8	poniżej stanu dobrego
13.	Makrofity indeks rzeczny		1	40,16	25.06.2009	40,16	25.06.2009			II

*dla tlenu rozpuszczonego podano wartość percentyla 10

Wypełnienie kolorem żółtym – określenie klasy wskaźnika na podstawie wartości maksymalnej lub minimalnej, percentyla 90 lub średniej w zależności od liczby pobranych próbek.

Źródło: WIOŚ, Wyniki badań, klasyfikacja wskaźników i oceny jakości wód płynących w województwie wielkopolskim za rok 2009

Klasa elementów fizyko – chemicznych: jeden lub więcej badanych wskaźników jakości wód wchodzących w skład elementów fizykochemicznych przekracza wartości określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1008) dla klasy II.

Klasa elementów biologicznych: II

Potencjał ekologiczny rzeki Orli określa się jako umiarkowany na podstawie klasyfikacji WIOŚ stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego w punktach pomiarowo – kontrolnych monitoringu operacyjnego.

Tab. 3. Wyniki badań stanu ekologicznego wód w punkcie pomiarowo – kontrolnym Patoka – Wilcza na podstawie wyników badań z roku 2009

Lp.	Wskaźnik jakości wody	Jednostka miary	Liczba prób	Minimum	data	Maximum	data	Średnia roczna	Klasa wskaźnika jakości wód
1.	Temperatura wody	°C	10	0,8	17.02.2009	17,2	20.07.2009	11,09	I
2.	Odczyn	pH	10	7,0	11.08.2009	8,0	3.11.2009	7,65	I
3.	Tlen rozpuszczony	mg O ₂ /l	10	2,97	11.08.2009	10,56	17.02.2009	5,951	poniżej stanu dobrego
4.	BZT ₅	mg O ₂ /l	10	0,5	17.02.2009	47,0	18.05.2009	16,55	poniżej stanu dobrego

5.	Ogólny węgiel organiczny	mg C/l	10	6,72	17.02.2009	19,7	18.05.2009	13,45	poniżej stanu dobrego
6.	Azot amonowy	mg N _{NH4} /l	10	0,129	17.02.2009	26,7	18.05.2009	14,06	poniżej stanu dobrego
7.	Azot Kjeldahla	mg N/l	10	0,93	17.02.2009	32,2	18.05.2009	16,498	poniżej stanu dobrego
8.	Azot azotanowy	mg N _{NO3} /l	10	0,125	23.06.2009	18,62	16.03.2009	5,893	poniżej stanu dobrego
9.	Azot ogólny	mg N/l	10	14,054	17.02.2009	36,086	16.03.2009	22,806	poniżej stanu dobrego
10.	Fosfor ogólny	mg /l	10	0,215	17.02.2009	3,98	22.09.2009	2,247	poniżej stanu dobrego
11.	Przewodność w 20 °C	µS/cm	10	442	11.08.2009	1601	22.09.2009	1122,4	poniżej stanu dobrego
12.	Substancje rozpuszczone	mg/l	10	321	11.08.2009	1058	22.09.2009	791,4	poniżej stanu dobrego
13.	Makrofity indeks rzeczny		1	20,0***	21.08.2009	20,0***	21.08.2009		IV

Wypełnienie kolorem żółtym – określenie klasy wskaźnika na podstawie wartości maksymalnej, minimalnej lub średniej w zależności od liczby pobranych próbek.

Źródło: WIOŚ, Wyniki badań, klasyfikacja wskaźników i oceny jakości wód płynących w województwie wielkopolskim za rok 2009

Klasa elementów fizyko – chemicznych: jeden lub więcej z badanych wskaźników jakości wód wchodzących w skład elementów fizykochemicznych przekracza wartości określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1008) dla klasy II.

Klasa elementów biologicznych: IV (**bardzo mała liczba gatunków makrofity)

Stan ekologiczny rzeki Patoki określa się jako umiarkowany na podstawie klasyfikacji WIOŚ stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego w punktach pomiarowo – kontrolnych monitoringu operacyjnego.

Powołując się na zapisy „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobrzyca” stwierdza się, że stan sanitarny cieków wodnych jest zły ze względu na nieuregulowaną gospodarkę wodno – ściekową.

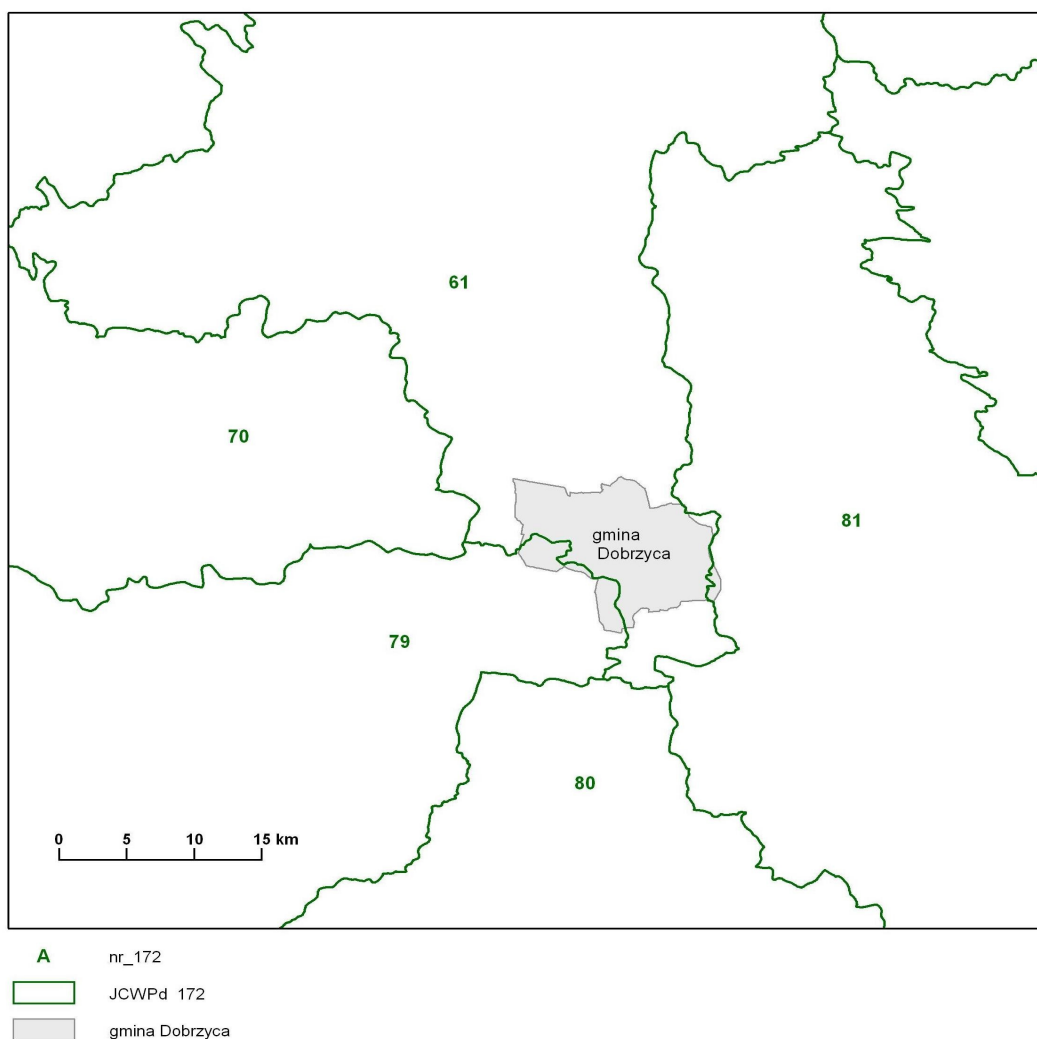
4.1.2. Wody podziemne

Na terenie Gminy Dobrzyca występują 2 typy wód gruntowych:

- I. wody dolinne i wody w piaskach lodowcowych wzdłuż doliny Lutyni. Zwierciadło wody jest swobodne i zalega na głębokości większej niż 3 m p. p. t. (możliwe płytsze zaleganie w pobliżu dna doliny).
- II. Wody na wysoczyźnie morenowej. Charakteryzuje je nieciągłe zwierciadło, występują najczęściej głębiej niż 3 m p. p. t.

Powszechnie występują przypowierzchniowe wody zawieszone tzw. wierzchówki stwarzające niekorzystne warunki dla budownictwa.

Zgodnie z nowym podziałem Gmina Dobrzyca znajduje się w zasięgu JCWP o numerach: 61, 79, 81.

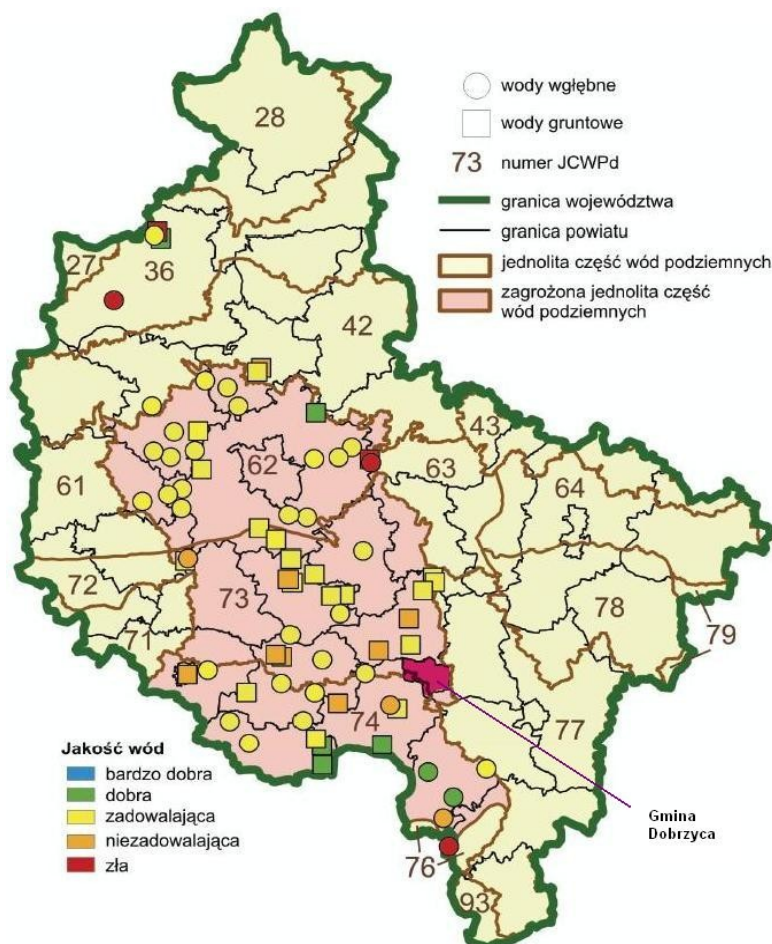

Rys. 2. Lokalizacja Jednolitych Części Wód Podziemnych w obrębie Gminy Dobrzyca

Źródło: PIG

W ramach monitoringu operacyjnego w 2009 r. przeprowadzono badania wód podziemnych dla JCWPd według starego podziału, według którego Gmina Dobrzyca znajdowała się w zasięgu JCWPd 73 oraz w niewielkiej części w JCWPd 74.

Podczas klasyfikacji jakości wody w punkcie wykorzystano następujące elementy fizykochemiczne: odczyn, temperatura, przewodność elektrolityczna, tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny, jon amonowy, antymon, arsen, azotany, azotyny, bor, bar, beryl, chlorki, chrom, cyjanki, cyna, cynk, fluorki, fosforany, glin, kadm, kobalt, magnez, molibden, mangan, miedź, nikiel, ołów, potas, rtęć, selen, siarczany, sól, srebro, tal, tytan, uran, wanad, wapń, wodorowęglany, żelazo. Ocena jakości wód została wykonana w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych.

Rys. 3. Wyniki monitoringu jakości wód podziemnych w 2009 r. wg badań PiG

Źródło: Badania chemizmu wód podziemnych w ramach monitoringu operacyjnego w roku 2009

Wyniki badań wskazują, że jakość wód głębinowych w JCWPd nr 73 określono jako zadowalającą. Natomiast badania wód gruntowych wskazały jakość zadowalającą i niezadowalającą w zależności od usytuowania punktu pomiarowego.

Jakość wód głębinowych w JCWPd 74 określono jako zadowalającą w większości punktów oraz jako niezadowalającą w jednym punkcie. Jakość wód gruntowych natomiast określono jako zadowalającą w większości punktów pomiarowych, dobrą w 3 punktach oraz niezadowalającą w 2 punktach.

W punktach znajdujących się najbliżej Gminy Dobrzyca badania jakości wód podziemnych wykazały obecność wód o jakości zadowalającej i niezadowalającej (zarówno dla wód głębinowych i gruntowych).

JCWPd 73 i 74 określono jako zagrożone jednolite części wód podziemnych.

4.1.3. Gospodarka wodno – ściekowa

Wschodnia część Gminy leży w obrębie obszaru zasobowego wód podziemnych poziomu czwartorzędowego. Z wód tych zaopatrywana jest ludność Gminy. Ujęcia wody znajdują się we wsiach: Dobrzyca, Lutynia, Fabianów, Czarnuszka, Karmin, Karminiek, Trzebowa, Koźminiec.

Obiekty, których zarządcą jest Zakład Komunalny Gminy Dobrzyca to:

1. Ujęcie wody Dobrzyca

a) studnia nr 1

(pozwolenie wodnoprawne Osgw-6210/42/97 z dnia 6. 10. 1997 r. obowiązujące do 31. 12. 2018 r.),
strefa ochrony bezpośredniej – 10, 0 m (nad filtrem warstwa nieprzepuszczalna z ilów pstrych.

b) studnia nr 2

(pozwolenie wodnoprawne o okresie obowiązywania do 31. 12. 2007 r., Nowe w trakcie
opracowania), strefa ochrony bezpośredniej – 8,0 m.

2. ujęcie wody Karminiek

a) studnia nr 1

(pozwolenie wodnoprawne Osgw -6210/41/97 z dnia 6. 10. 1997 r. obowiązujące do 31. 12. 2018 r.)
strefa ochrony bezpośredniej – 10 m (nad filtrem warstwa nieprzepuszczalna gliny zwałowej)

b) studnia nr 2

(pozwolenie wodnoprawne w trakcie opracowania)

3. ujęcie wody Koźminiec

a) studnia nr 1 i 2

(pozwolenie wodnoprawne wydane łącznie na obie studnie – Osgw-6210/40/97 z dnia 6. 10. 1997 r.
obowiązujące do 31. 12. 2018 r.)
strefy ochrony bezpośredniej – 10 m (nad filtrem warstwa nieprzepuszczalna z gliny zwałowej.

4. Ujęcie wody Ruda

(ostatnie pozwolenie wodnoprawne wydane dla P. Michała Michalaka obowiązywało do końca
2010 r., nowe pozwolenie jest w trakcie opracowania).

Ze względu na występowanie nad filtrem warstwy ilów pstrych lub gliny zwałowej na wszystkich
ujęciach odstąpiono od wyznaczenia pośrednich stref ochronnych.

5. Oczyszczalnia ścieków – Dobrzyca, ul. Jarocińska 20;

oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna; Q_{sr} dobowe = 650 m³/dobę, Q_{max} dobowe = 817m³/dobę,
pozwolenie wodnoprawne OSgw/6223/12/03 z dnia 21. 08. 2003 r., zmiana – Osgw 6223/26/08
z dnia 21. 11. 2008 r.

6. Równoważna liczba mieszkańców w Gminie Dobrzyca wynosi 8475 osób (dane za 2009 r. zgodnie
ze sprawozdaniem do KPOŚK).

7. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po ich oczyszczeniu:

- BZT5 – 65 kg/rok,
- ChZT – 1011 kg/rok,
- zawiesina – 135 kg/rok.

W 2009 r. na terenie Gminy Dobrzyca wytworzono 72 Mg osadów ściekowych, z czego 60 Mg zostało
zastosowane w rolnictwie.

W poniższych tabelach zostają przedstawione dane dotyczące sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej
zgodnie z danymi GUS za lata 2007 – 2009 r.

Tab. 4. Ogólna charakterystyka sieci wodociągowej w Gminie Dobrzyca w latach 2007 – 2009

Wyszczególnienie	Jednostka	Dane liczbowe		
		2007	2008	2009
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	131,6	130,7	130,7
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1390	1900	1407
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	270,2	271,4	270,3
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	7010	7034	7020

Źródło: GUS

Tab. 5. Ogólna charakterystyka sieci kanalizacyjnej w Gminie Dobrzyca w latach 2007 – 2009

Wyszczególnienie	Jednostka	Dane liczbowe		
		2007	2008	2009
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	0,7	0,7	0,7
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	23	23	23
Ścieki odprowadzone	dam ³	2	1,7	1,8
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	94	94	94

Źródło: GUS

Stopień zwodociągowania Gminy Dobrzyca wynosi 99,4%, natomiast stopień kanalizacji jedynie 1,8%. Zwodociągowanie Gminy w 99,4% przy jednoczesnym braku kanalizacji i oczyszczalni ścieków stwarza niebezpieczeństwo zanieczyszczenia wód szczególnie w obszarze dolinnym, gdzie brak jest izolacji podłoża.

4.2. Powierzchnia ziemi i gleb

4.2.1. Budowa geologiczna i rzeźba terenu

Obszar objęty opracowaniem leży w północno – zachodniej części Wysoczyzny Kaliskiej, na południe od max. zasięgu zlodowacenia bałtyckiego. Wysoczyzna morenowa położona jest na wysokości 148 – 158 m n. p. m., deniwelacje nie przekraczają 2 – 3 m na odległości kilkuset metrów, a spadki nie są większe na ogół niż 2%. Wysoczyznę rozcina dolina rzeki Lutyni. W bezpośrednim sąsiedztwie dna doliny spadki wzrastają do 5 – 10%, a lokalnie 10 – 15%.

Głębokie wiercenia nie osiągnęły stropu paleozoiku. Oligocen nie pozostawił osadów, natomiast miocen i pliocen reprezentują osady jeziorzysk – ility i mułki. Na powierzchni ility pliocenские występują na wschód od wsi Karmin i na wschód od wsi Polskie Olędry. Plejstocen o zróżnicowanej miąższości przedstawiają dwa poziomy gliny zwałowych, leżące bezpośrednio na trzeciorzędzie lub na staroplejstocенских piaskach i żwirach. Gлина dolna jest zwarta i ma barwę szarą, a glina górnego poziomu o barwie żółtej lub żółto-brązowej jest zwarta lub twaroplastyczna.

Wzdłuż Doliny Lutyni ciągnie się pas zwałowych piasków różnoziarnistych, lokalnie pylastych lub pyłków. Holocen w dolinach rzecznych reprezentowany jest przez piaski różnoziarniste, w spągu zailone.

4.2.2. Rodzaje występujących gleb

Na terenie Gminy Dobrzyca występują gleby brunatne wytworzone z piasków gliniastych.

Na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ zostały określone klasy bonitacyjne oraz kompleksy przydatności rolniczej gleb występujących na terenie Gminy Dobrzyca.

Tab. 6. Klasy bonitacyjne gruntów ornych występujących na terenie Gminy Dobrzyca

Wyszczególnienie	Klasy bonitacyjne gruntów ornych [%]								
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIRZ
Powiat Pleszewski	0	1	18	10	22	8	27	14	0
Gmina Dobrzyca	0	1	38	18	23	2	16	2	0

Źródło: Agrochemiczne badania gleb w województwie wielkopolskim w latach 2000 – 2004, WIOŚ

Na terenie Gminy Dobrzyca nie występują gleby I i VIRZ klasy bonitacyjnej. Przeważający procent gleb to gleby dobre znajdujące się w klasie bonitacyjnej IIIa.

W odniesieniu do powyższej tabeli poszczególne oznaczenia przedstawiają:

klasa I – gleby orne najlepsze,

klasa II – gleby orne bardzo dobre,

klasa IIIa – gleby orne dobre,

klasa IIIb – gleby średnio dobre,

klasa IVa – gleby orne średniej jakości,

klasa IVb – gleby orne średniej jakości (gorsze),

klasa V – gleby orne słabe,

klasa VI – gleby najslabsze,

klasa VI RZ – gleby pod zalesienia.

Tab. 7. Kompleksy przydatności rolniczej gleb na terenie Gminy Dobrzyca

Jednostka	Grunty orne w % powierzchni								
	Pszenny b.dobry	Pszenny dobry	Pszenny wadliwy	Żytni b.dobry	Żytni dobry	Żytni słaby	Żytni b.słaby	Zbożowo-pastewny mocny	Zbożowo-pastewny słaby
Powiat pleszewski	0	18	1	17	18	24	13	3	6
Gmina Dobrzyca	0	41	0	25	15	15	3	1	0

Źródło: Agrochemiczne badania gleb w województwie wielkopolskim w latach 2000 – 2004, WIOŚ

W tabeli nr 8 zostają podane potrzeby wapnowania gleb oraz ich odczyn na podstawie badań WIOŚ.

Tab. 8. Odczyn gleb oraz potrzeby ich wapnowania na terenie Gminy Dobrzyca

Powiat/ gmina	Odczyn gleb [%]					Potrzeby wapnowania [%]				
	bardzo kwaśne	kwaśne	lekko kwaśne	obojętne	zasadowe	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
Powiat pleszewski	14,5	33,8	39,5	9,2	3,1	18,1	18,2	23,4	21,2	19,2
Gmina Dobrzyca	9,4	24,1	46,6	13,8	6,1	13,2	12,3	21,4	26,3	26,9

Źródło: Agrochemiczne badania gleb w województwie wielkopolskim w latach 2000 – 2004, WIOŚ

Zgodnie z wynikami badań największy udział na terenie omawianej Gminy mają gleby lekko kwaśne. Badania jakości gleb objęły również poziom zawartości metali ciężkich. Wyniki tych badań dla gleb występujących na terenie Gminy Dobrzyca znajdują się w tabeli nr 9.

Tab. 9. Zawartość metali ciężkich w glebach występujących na terenie Gminy Dobrzyca

Powiat/gmina	Zawartość całkowita w mg/kg									S-SO ₄ mg/100g gleby
	Cu	Zn	Cd	Pb	Ni	Cr	Mn	Fe	As	
Gmina Dobrzyca	6,3	34,0	0,227	12,7	5,47	10,00	302	6667	2,433	0,8
	9,0	46,0	0,213	11,9	6,70	11,67	437	9000	3,733	1,2

Źródło: WIOŚ, Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000 – 2004

Na podstawie przeprowadzonej analizy chemicznej gleb nie stwierdzono przekroczenia naturalnej zawartości metali ciężkich w glebach występujących na terenie Gminy Dobrzyca. Badania przeprowadzono w 2 punktach na terenie Gminy.

Najczęściej uprawianą rośliną są zboża – 5920 ha upraw w 2010 r., następnie buraki cukrowe – 480 ha, ziemniaki 210 ha, rzepak ozimy – 400 ha, zioła, przyprawy – 287 ha, warzywa gruntowe – 60 ha, truskawki – 10 ha. W Gminie przeważają gospodarstwa małe do 5 ha.

4.2.3. Kopaliny występujące na terenie Gminy Dobrzyca

Obszar Gminy Dobrzyca, jak i tereny przyległe są zasobne w surowce ilaste. Eksploatację ograniczają gleby dobrych klas bonitacyjnych II – IV klasa.

Udokumentowane złoża (w 1966 r.) glin zwałowych i iłów płoceńskich występuje w Fabianowie. Miąższość utworów ilastych waha się od kilkunastu centymetrów do ok. 15 m. Gлина zwałowa brązowa osiąga miąższość 1,5 – 6,7 m.

Obszar Gminy jest niemal zupełnie pozbawiony surowców okruchowych. Jedynie w sośnicy, na południowy – zachód od Dobrzyca i w kilku innych miejscach wydobywane są piaski i żwiry na potrzeby lokalne. Na terenie wsi Lutynia występują złoża gazu ziemnego.

4.2.4. Gospodarka odpadami

Dla Gminy Dobrzyca został opracowany Wspólny Planu Gospodarki Odpadami dla 17 Gmin – członków zawartego POROZUMIENIA MIĘDZYGMINNEGO w Jarocinie na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019, który określa szczegółowo zagadnienia w zakresie gospodarki odpadami. Zgodnie z danymi zawartymi w ankiecie udostępnionej przez Urząd Gminy w Dobrzycy stopień objęcia zorganizowaną zbiórką odpadów wyniósł w 2009 r. 100 %. W roku 2009 odebrano następujące ilości odpadów:

- zmieszane odpady komunalne – 773,8 Mg,
- plastik – 26,56 Mg,
- szkło – 80,38 Mg,
- przeterminowane leki – 0,05 Mg.

Gospodarka odpadami na terenie Gminy Dobrzyca jest prowadzona tak jak na terenie pozostałych gmin Porozumienia Międzygminnego w oparciu o Zakład Gospodarki Odpadami w Jarocinie.

4.3. Przyroda

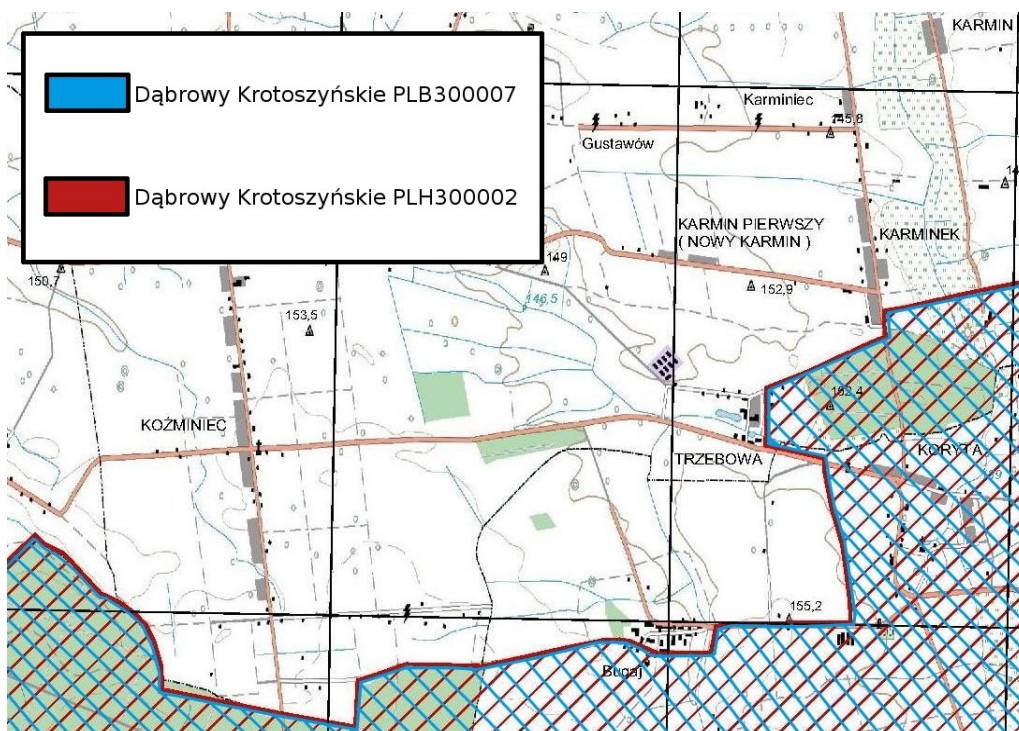
4.3.1. Zabytki i zieleń z nimi związana

Na terenie Gminy Dobrzyca występuje bardzo duża ilość zabytków takich jak kościoły parafialne, cmentarze, zespoły pałacowe i dworskie, zajazdy, domy, szkoły, kopce, plebanie, bramy wjazdowe, kuźnie, obory i spichlerze folwarczne, figury przydrożne, mury ogrodzeniowe, dwory, parki, pawilon ogrodowy, monopater, ratusz, pawilon ogrodowy, stacja kolejki wąskotorowej, szpital, zajazd pocztowy, hotel, gorzelnia, stodoły, stajnie, owczarnia, kapliczki przydrożne, pasy śródpolne, mosty, stajnie, wiatrak, dzwonnica, aleje, biblioteka publiczna. Wszystkie zabytki zostały ujęte w Gminnym programie opieki nad zabytkami dla Gminy Dobrzyca na lata 2009 – 2012. Zdecydowana większość zabytków znajduje się w otoczeniu zieleni, skwerów, ogrodów i parków, czy też pojedynczych nasadzeń.

4.3.2. Formy ochrony przyrody

4.3.2.1. Natura 2000

Najważniejszą formę ochrony przyrody stanowią obszary objęte programem NATURA 2000. W granicach Gminy Dobrzyca można rozróżnić jeden obszar NATURA 2000, których opis został podany na podstawie formularza SDF dostępnego na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska i RDOŚ Poznań. Obszar ten znajduje się na niewielkim fragmencie Gminy Dobrzyca w okolicach wsi Koźminiec.

Rys. 4. Występowanie obszaru Natura 2000 na terenie Gminy Dobrzyca

Źródło: opracowanie na podstawie <http://natura2000.gdos.gov.pl>

Teren obszaru Natura 2000 Dąbrowy Krotoszyńskie PLH30002 i Dąbrowy Krotoszyńskie PLB300007 przebiega według tych samych granic w obrębie Gminy Dobrzyca. Jest to teren cenny przyrodniczo ze względu na ochronę siedlisk jak i gatunków ptaków.

Dąbrowy Krotoszyńskie PLH300002 – to jeden z największych i najbardziej znanych w Europie zwartych kompleksów lasów dębowych – tym samym jest to obszar o wybitnym znaczeniu z punktu widzenia Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Na omawianym obszarze stwierdzono dotychczas występowanie 12 typów siedlisk z Załącznika I tej dyrektywy, w tym 3 uznane za priorytetowe. Obszar cechuje się dużym bogactwem florystycznym (ponad 850 taksonów) oraz występowaniem licznych roślin zagrożonych i ginących w skali kraju i regionu (ponad 80). Wśród tych pierwszych na szczególne podkreślenie zasługuje populacja turzycy Buxbauma *Carex buxbaumii* – taksonu zagrożonego w Polsce i do niedawna uważanego za wymarły w Wielkopolsce. Ponadto obszar stanowi ważne, z chorologicznego punktu widzenia, skupienie flory górskiej na niżu. Do stwierdzonych tu gatunków z centrum występowania na obszarach górskich należą między innymi: przywrotnik prawie nagi *Alchemilla glabra*, jarzmianka większa *Astrantia major*, ostrożeń łąkowy *Cirsium rivulare*, Cruciata glabra, *Equisetum telmateia*, przytulia Schultesa *Galium schultesii*, wiechlina Chaixa *Poa chaixii*, bez koralowy *Sambucus racemosa*, starzec Fuchsa *Senecio fuchsii*, starzec gajowy *S. nemorensis* oraz starzec kędzierzawy *S. rivularis*. Rezultaty dotychczasowych, z pewnością niewystarczających, badań faunistycznych wskazują na obecność w granicach obszaru co najmniej 3 gatunków kręgowców z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 17 gatunków bezkręgowców uznanych za zagrożone w Polsce. Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków. Gatunki wymienione w p. 3.3. z motywacją D to gatunki prawnie chronione w Polsce.

Dąbrowy Krotoszyńskie PLB300007 – to obszar występowania 11 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 1 gatunek wymieniony w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. Bardzo ważną ostoją dzięcioła średniego osiągającego tu liczebność ponad 300 par (ponad 2% populacji krajowej).

Występowanie dużych powierzchniowo dąbrów jest ściśle powiązane z położeniem geograficznym.

Nazwą "Płyta Krotoszyńska" określana jest zachodnia część Wysoczyzny Kaliskiej (południowa Wielkopolska) charakteryzująca się zaleganiem ciężkich utworów geologicznych na powierzchni oraz dominacją lasów dębowych, budowanych głównie przez *Quercus robur*. Proponowana ostoja stanowi część płaskiej, zdenudowanej wysoczyzny dennomorenowej, zbudowanej głównie z glin zwałowych szarych zlodowacenia środkowopolskiego, o miąższości od 18 do 22 m. Skały macierzyste wykazują na rozległych obszarach znaczną spoistość, co powoduje długotrwałe stagnowanie wód opadowych w lokalnych zagłębieniach na powierzchni gruntu. W takich warunkach wykształciły się tam m. in. specyficzne gleby zaliczane do opadowo – glejowych. Na omawianym obszarze dominują powierzchniowo kwaśne dąbrowy z klasy *Quercetea robori* – *petraeae*, przede wszystkim dobrze zachowane fitocenozy dąbrowy trzcinnikowej, a także mokrej dąbrowy trzcinnikowej. Podkreślić należy także występowanie płatów acydofilnego lasu grabowo – dębowego *Aulacomnium androgyni* – *Quercetum roboris* – subendemicznego zespołu południowej Wielkopolski. Najżyźniejsze siedliska leśne Płyty Krotoszyńskiej porasta grąd środkowoeuropejski (przy wschodnich kresach swego zasięgu), a także, w najwilgotniejszych zagłębieniach, łęg olszowy i wiązowo – jesionowy. Na granicy swojego zasięgu wykształca się także uboga buczyna niżowa. Wśród roślinności

nieleśnej na szczególną uwagę zasługują zbiorowiska torfowisk niskich (szuwały) i przejściowych objętych ochroną w rezerwacie "Mszar Bogdaniec", a także zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, spotykane w okolicach Chwaliszewa i Odolanowa.

4.3.2.2. Pozostałe formy ochrony przyrody

Na terenie Gminy Dobrzyca nie występują formy ochrony takie jak: obszary rezerwatów. W południowej części Gminy znajduje się część obszaru chronionego krajobrazu „**Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków – Rochy**”. Obszar ten powstał w 1993 r., jego powierzchnia wynosi 55800 ha. Został utworzony w celu ochrony obszaru zbliżonego do naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu warunków do wypoczynku i turystyki w środowisku o znaczących walorach przyrodniczych. Obszar powołano Rozporządzeniem Nr 6 Wojewody Kaliskiego z dnia 22 stycznia 1993 r. w sprawie ustanowienia obszaru chronionego krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków – Rochy na terenie województwa kaliskiego i zasad korzystania z tego obszaru /Dz. Urz. Woj. Kal. Nr 2, poz. 14/.

Obszar obejmuje ochroną zwarte dąbrowy, w których dęby osiągają 40 m wysokości. Dębom szypułkowym towarzyszą tu buki, graby, klony, jarzęby, wiązy i jesiony. Występuje tu także grąd środkowoeuropejski, a w wilgotnych zagłębieniach - łąg olszowy i wiązowo – jesionowy. Teren ten ma bardzo zróżnicowaną roślinność, rośnie tu wiele gatunków roślin rzadkich i ginących.

Cenne są tutejsze torfowiska niskie (szuwały) i przejściowe, a także łąki.

Teren obszaru chronionego w dużej mierze pokrywa się z obszarem Natura 2000 „Dąbrowy Krotoszyńskie”. Znajduje się tu także 6 rezerwatów przyrody: Baszków, Buczyzna Helenopol, Dąbrowa Smoszew, Dąbrowa koło Biadek Krotoszyńskich, Miejski Bór, Mszar Bogdaniec.

Licznie natomiast występują pomniki przyrody:

- głąz narzutowy w miejscowości Ruda (poz. rejestru 173),
- dąb szypułkowy w miejscowości Karmin (poz. rejestru 176),
- dąb szypułkowy w miejscowości Karmin (poz. rejestru 177),
- dąb szypułkowy w miejscowości Karmin (poz. rejestru 178),
- dąb szypułkowy w miejscowości Karmin (poz. rejestru 179),
- dąb szypułkowy w miejscowości Karmin (poz. rejestru 180),
- dąb szypułkowy w parku pałacowym w miejscowości Dobrzyca (poz. rejestru 181),
- wierzba w parku pałacowym w miejscowości Dobrzyca (poz. rejestru 183),
- klon polny w parku pałacowym w miejscowości Dobrzyca (poz. rejestru 184),
- klon polny w parku pałacowym w miejscowości Dobrzyca (poz. rejestru 185),
- klon polny w parku pałacowym w miejscowości Dobrzyca (poz. rejestru 186),
- lipa drobnolistna w parku pałacowym w miejscowości Dobrzyca (poz. rejestru 188),
- lipa drobnolistna w parku pałacowym w miejscowości Dobrzyca (poz. Rejestru 189),

- platan klonolistny w parku pałacowym w miejscowości Dobrzyca (poz. Rejestru 190),
- głąz narzutowy na terenie leśnictwa Karmin (poz. rejestru 192),
- głąz narzutowy na terenie leśnictwa Karmin (poz. rejestru 193),
- dąb szypułkowy w parku podworskim w miejscowości Lutynia (poz. rejestru 557),
- kasztanowiec pospolity w parku podworskim w miejscowości Lutynia (poz. rejestru 558),
- kasztanowiec pospolity w parku podworskim w miejscowości Lutynia (poz. rejestru 559),
- wiąz szypułkowy w parku pałacowym w miejscowości Fabianów (poz. rejestru 560),
- dąb błotny w parku pałacowym w miejscowości Fabianów (poz. rejestru 561),
- grupa 9 lip drobnolistnych w parku pałacowym w miejscowości Fabianów (poz. rejestru 562),
- kasztanowiec pospolity w parku pałacowym w miejscowości Fabianów (poz. Rejestru 563).

4.4 Powietrze atmosferyczne

4.4.1. Klimat

Klimat na terenie Gminy Dobrzyca jest umiarkowany. Charakteryzuje się przewagą wpływów oceanicznych, związanych z globalną cyrkulacją mas powietrza, napływającego z Atlantyku i basenu Morza Śródziemnego. Według regionalizacji klimatycznej jest to obszar położony w regionie Śląsko-Wielkopolskim. Występują tu mniejsze od przeciętnych w Polsce amplitudy temperatur, wiosny i lata są ciepłe i wczesne, a zimy łagodne z nietrwałą pokrywą śnieżną.

Na terenie Gminy, podobnie jak w całym kraju, przeważają ruchy mas powietrza z kierunku zachodniego. Inne kierunki ruchu powietrza są efektem zakłóceń lokalnych lub pojawienia się okresowego systemu krążenia. Gmina Dobrzyca znajduje się najczęściej pod wpływem mas powietrza polarnomorskiego chłodnego, średnioprzeźrystego, napływającego z północnego Atlantyku. Natomiast masy powietrza suchego i przejrzystego, napływające zimą z północnej Syberii, a latem z Półwyspu Bałkańskiego, to masy polarnokontynentalne. Mają one znacznie mniejszy udział. Na terenie Gminy rzadko pojawiają się wiatry z kierunków południowych.

Lokalne warunki klimatyczne są zróżnicowane. Najdogodniejsze warunki dla osadnictwa posiada obszar wysoczyzny, zaś niekorzystne warunki panują w dolinie Lutyni, będącej rynną spływu mas wychłodzonego powietrza. Tutaj też kumulują się zanieczyszczenia z zakładów wytwórczych.

Najzimniejszym miesiącem jest styczeń, a najcieplejszym sierpień. W przebiegu opadów wyróżnia się maksimum letnie w lipcu oraz minimum zimowe w styczniu. Udział śniegu w opadach jest niewielki i wynosi ok. 10%.

4.4.2. Jakość powietrza

Na podstawie badań jakości powietrza w województwie wielkopolskim przeprowadzonych przez WIOŚ w roku 2009 zostają przedstawione poniższe dane.

Gmina Dobrzyca została zakwalifikowana do odpowiedniej strefy pod kątem określonych kryteriów.

Dla oceny jakości powietrza pod kątem zawartości ozonu Gmina Dobrzyca zostaje zaliczona do **strefy wielkopolskiej**. Dla oceny jakości powietrza pod kątem zawartości dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w nim ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu Gmina Dobrzyca jest zaliczana do strefy kalisko – jarocińskiej.

Zaliczenie strefy do określonej klasy jakości powietrza zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze. Klasa:

- A – oznacza, że stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- B – oznacza, że stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- C – oznacza, że stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny, poziomy docelowy, poziomy celów długoterminowych.

Ze względu na ochronę zdrowia strefę wielkopolską zalicza się do klasy C pod kątem zawartości ozonu natomiast strefę kalisko – jarocińską pod kątem zawartości benzo(a)pirenu, dwutlenku siarki, dwutlenek azotu, tlenku węgla, benzenu, kadmu, ołowiu, arsenu, niklu, pyłu PM10 zalicza się do klasy A.

Ze względu na ochronę roślin strefę wielkopolską zaliczono do klasy C ze względu na zawartość ozonu.

Ze względu na zawartość tlenków azotu i dwutlenku siarki strefę kalisko – jarocińską zaliczono do strefy A.

4.5. Hałas

Dopuszczalne wartości graniczne hałasu dla poszczególnych rodzajów terenów wynoszą jak podano w tabeli nr 10.

Tab.10. Dopuszczalne poziomu hałasu w środowisku

Lp.	Rodzaj terenu	Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L _{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1.	a. Strefa ochronna „A” uzdrowiska, b. tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b. tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c. tereny domów opieki społecznej d. tereny szpitali w miastach	55	50	50	40
3.	a. tereny zabudowy mieszkaniowej	60	50	55	45

	wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b. tereny zabudowy zagrodowej c. tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d. tereny mieszkaniowo-usługowe				
4.	tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	65	55	55	45

¹⁾ wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei liniowych,

²⁾ w przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy,

³⁾ strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona swartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Do źródeł hałasu zalicza się hałas komunikacyjny i przemysłowy, gdzie na terenie Gminy Dobrzyca ten drugi prawie wcale nie występuje. Nieliczne i nieduże zakłady prowadzą działalność na niewielką skalę, przez co nie można mówić o uciążliwości powodowanej przez hałas przemysłowy. Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależny jest od rodzaju wykorzystywanych maszyn i urządzeń. Jeżeli na terenie Gminy powstałaby inwestycja mogąca powodować większą emisję hałasu, obowiązek dotrzymania odpowiednich poziomu hałasu leży w gestii inwestora. Przedsiębiorcy prowadzący działalność polegającą na prowadzeniu:

- zakładu, na którego terenie eksploatowane są instalacje lub urządzenia emitujące hałas, dla którego zostało wydane pozwolenie na emitowanie hałasu do środowiska lub decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu,
- instalacji, dla której zostało wydane pozwolenie zintegrowane;

są zobowiązani do przeprowadzenia monitoringu minimum co 2 lata na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 listopada 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. Nr 206, poz. 1291).

Hałas komunikacyjny natomiast towarzyszy nieodłącznie drogom uczęszczanym przez pojazdy mechaniczne, trasom kolejowym i strefom lotniczym.

W związku z brakiem dostępności danych na temat ilości przejazdów pociągów towarowych oraz parametrów startu i hamowania pociągów towarowych, osobowych, pociągów pospiesznych nie jest możliwe przeprowadzenie obliczeń emitowanego hałasu. Emisja hałasu związana z użytkowaniem dróg jest o wiele bardziej regularną emisją niż emisja z ruchu kolejowego. Ponad to ruch pojazdów samochodowych odbywa się znacznie częściej niż ruch pociągów i jest nieuniknionym czynnikiem powodującym emisję hałasu.

Na terenie Gminy Dobrzyca nie występują drogi szybkiego ruchu, autostrady, drogi krajowe i wojewódzkie. Gminę przecina jedynie sieć wcześniej wymienionych dróg powiatowych i gminnych. Drogi powiatowe i gminne są mniej obciążone ruchem komunikacyjnym. Na chwilę obecną brak jest danych na temat natężenia ruchu na tych drogach oraz poziomu hałasu związanych z ruchem. Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2009 prezentuje wyniki monitoringu jedynie w punktach wybranych i najczęściej narażonych na znaczną emisję hałasu. Brak jest danych o poziomie hałasu związanego z ruchem pojazdów na terenie Gminy Dobrzyca.

Program Ochrony Środowiska zawiera zapisy dotyczące działań pomagających chronić mieszkańców i środowisko w Gminie Dobrzyca przed negatywnymi wpływami działalności człowieka. W aktualizacji Programu nie są przewidziane zadania powodujące zwiększenie emisji hałasu.

4.6. Promieniowanie elektromagnetyczne

Obsługą łączności telekomunikacyjnej na terenie Gminy zajmuje się Telekomunikacja Polska Spółka Akcyjna Poznań – Rejon Jarocin. Istniejąca sieć zaspokaja potrzeby mieszkańców Gminy. W zakresie dostępności do telefonów sytuacja w Gminie wygląda bardzo dobrze. Wskaźnik dostępności do telefonów jest również bardzo dobry. Zgodnie z opracowanym programem modernizacji i rozbudowy sieci telekomunikacyjnej od 1999 r. rozpoczęto realizację połączenia Gminy przewodem światłowodowym z kierunku Kotlina przez Strzyżew, Dobrzycę, Sośnicę, Czarnuszkę do Pleszewa. Ponadto rozwinęła się też sieć bazowa telefonii komórkowej (w Dobrzycy zlokalizowane są 2 stacje bazowe).

Gmina Dobrzyca jest zasilana w energię elektryczną siecią linii wysokiego napięcia 110 kV z rejonu konińskiego. Rozprowadzająca sieć średnich napięć 15 kV przebiega napowietrznie.

Na terenie Gminy znajduje się fragment elektroenergetycznej linii o napięciu 400 kV relacji Plewiska (Kromolice) – Ostrów, wzdłuż której należy uwzględnić pas technologiczny o szerokości 56 m (po 28 m od osi linii w obu kierunkach), dla którego obowiązują ograniczenia zagospodarowania i użytkowania jego terenu.

Dla terenów znajdujących się w pasie technologicznym obowiązują następujące ustalenia:

- nie należy lokalizować budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi. W indywidualnych przypadkach, odstępstwa od tej zasady może udzielić właściciel linii, na warunkach przez siebie określonych,
- należy uzgadniać warunki lokalizacji wszelkich obiektów z właścicielem linii,
- nie należy sadzić roślinności wysokiej pod linią i w odległości od osi linii po 16,5 m w obu kierunkach,
- teren w pasie technologicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową, ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) właściciela linii,
- wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu w obrębie pasa technologicznego linii i jego bezpośrednim sąsiedztwie powinny być zaopiniowane przez właściciela linii,
- zalesienia terenów rolnych w pasie technologicznym mogą być przeprowadzone w uzgodnieniu z właścicielem linii,
- lokalizacji budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji w bezpośrednim sąsiedztwie pasów technologicznych wymaga uzgodnienia z właścicielem linii.

Pomiary pól elektromagnetycznych (wg WIOŚ, dane za rok 2009) na terenach dostępnych dla ludności na obszarze województwa wielkopolskiego nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w żadnym z badanych punktów pomiarowych. Zmierzone wartości składowej elektrycznej w 93% punktów kształtowały się poniżej 10% wartości dopuszczalnej.

4.7. Energia odnawialna

Na terenie Gminy Dobrzyca panują korzystne warunki dla budowy elektrowni wiatrowej. Na działkach o powierzchni 17,40 ha i o przeznaczeniu rolniczym planuje się budowę siłowni wiatrowych. Działki przewidziane pod realizację przedsięwzięcia znajdują się w obrębie Galew. Turbiny zostaną zainstalowane na wieżach rurowych o wysokości 160 m. Moc turbin to 3,0 MW. Przedsięwzięcie jest na etapie uzyskania decyzji środowiskowej. Tereny przeznaczone pod inwestycję określono w Miejscowym Planie zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dobrzyca jako tereny infrastruktury technicznej – elektroenergetyka – elektrownie wiatrowe z dopuszczeniem lokalizacji placów manewrowych, montażowych i dróg, w tym podziemnych linii elektromagnetycznych.

Innym popularnym źródłem energii odnawialnej są panele słoneczne, które są popularne w indywidualnych gospodarstwach domowych jak i wśród firm. Energia słoneczna zebrana przez solar zamontowany w miejscu o odpowiedniej ekspozycji na światło może być wykorzystywana przede wszystkim do dogrzewania wody. Brak jest informacji na temat obecności instalacji solarnych na terenie Gminy. Nie wyklucza się, że ta technologia będzie wykorzystywana.

Bardzo dobrym rozwiązaniem mogą być również plantacje roślin energetycznych takich jak wierzba energetyczna zważywszy na niski stopień gazyfikacji Gminy. Większość gospodarstw domowych ogrzewana jest poprzez spalanie węgla lub drewna. Uprawy energetyczne są możliwym do zrealizowania na tym terenie alternatywnym źródłem energii.

Budowa elektrowni wiatrowej jest na etapie przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, jej realizacja leży w gestii inwestora prywatnego. Podczas planowania inwestycji została uwzględniona najbardziej korzystna lokalizacja. Ponadto Program Ochrony Środowiska w tym zakresie nie przewiduje przedsięwzięć mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko.

4.8. Poważne awarie

Mianem "nadzwyczajnych zagrożeń środowiska" (NZŚ) określa się negatywne skutki zdarzeń losowych takich jak awarie techniczne i technologiczne w jednostkach stosujących, produkujących lub magazynujących materiały niebezpieczne oraz w transporcie takich substancji. NZŚ stanowią:

- zanieczyszczenie poszczególnych elementów środowiska w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji,
- pożary na rozległych obszarach lub długo trwające, a także towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych,
- zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska w wyniku katastrof budowli hydrotechnicznych,
- zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska w wyniku klęsk żywiołowych.

Na terenie Gminy Dobrzyca nie ma zakładów, które zalicza się do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia NZŚ. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska nie przewiduje też działań, podczas których może dojść do poważnej awarii. Mimo braku potencjalnych zagrożeń, aktualizacja przedstawia możliwości postępowania w przypadku wystąpienia NZŚ.

Zapisy aktualizacji Programu Ochrony Środowiska nie przewidują realizacji inwestycji, na skutek których może dojść do poważnej awarii.

V. ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA

Projekt aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018 będzie realizowany poprzez ustanowione cele oraz zadania.

Nie przewiduje się realizacji przedsięwzięć, które będą znacząco negatywnie oddziaływały na środowisko. Przedsięwzięcia te zostały zaplanowane z myślą o poprawie stanu środowiska i komfortu życia mieszkańców. Podczas wykonywania prac realizacyjnych wystąpią oddziaływania na środowisko o charakterze lokalnym, krótkotrwałym lub chwilowym i mało znaczącym, które nie wywołają pogorszenia się stanu środowiska.

Zadania przewidziane do realizacji ani ich skutki nie będą wykraczały swoim zasięgiem poza teren Gminy Dobrzyca.

Spośród zadań ujętych w harmonogramie czasowo – finansowym dla Gminy Dobrzyca, zadaniami mogącymi oddziaływać na środowisko są:

1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej tłocznej wraz z przepompowniami ścieków na terenie miejscowości Dobrzyca. Planowana długość sieci: 19,650 km, cztery przepompownie.
2. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni ścieków w Dobrzycy – etap II dla m. Strzyżew, Polskie Olędry, Galew, Trzebin, część Izbiczna.
3. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni ścieków w miejscowości Sośnica – etap III dla miejscowości: Gustawów, Nowy Karmin, Karminiec, Karminiek, Trzebowa, Karmin, Czarnuszka, Koźminiec, część Izbiczna.
4. Remont stacji wodociągowej w Dobrzycy, budowa kanalizacji deszczowej oraz budowa kanalizacji sanitarnej w Dobrzycy.
5. Remont stacji wodociągowej Lutynia (Ruda).
6. Budowa ulic: Krzywej, Mierosławskiego, I. Biernackiego oraz budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Dobrzyca.
7. Przebudowa nawierzchni oraz budowa kanalizacji deszczowej na ul. Rybnej, Pławnej, Polnej i Krótkiej w Karminku.
8. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.
9. Inwentaryzacja i rekultywacja terenów zdegradowanych np. „dzikich wysypisk”.
10. Utrzymywanie i rozbudowa ścieżek edukacyjnych.
11. Przebudowa dróg Trzebin, Polskie Olędry, Karmin.
12. Przebudowa dróg w miejscowościach: Galew, Czarnuszka, Dobrzyca.
13. Przebudowa ul. Targowej w Dobrzycy.
14. Przebudowie chodników przy drogach powiatowych: Dobrzyca, Galew, Koźminiec.
15. Bieżąca modernizacja ciągów pieszo – jezdnych na terenie Gminy Dobrzyca.
16. Przebudowa drogi w Karminie.
17. Termomodernizacja obiektów oświatowych na terenie Gminy Dobrzyca: Gimnazjum im. St. Mikołajczyka w Dobrzycy, Zespół Szkół Publicznych w Lutyni.
18. Konserwacja systemów melioracyjnych.

Ponadto na terenie Gminy Dobrzyca jest planowana budowa fermy wiatrowej. Przedsięwzięcie jest na etapie uzyskania decyzji środowiskowej, jego koncepcja powstała z inicjatywy prywatnego inwestora.

Nie jest to zadanie planowane przez Gminę. W przypadku uzyskania wymaganych decyzji za realizację odpowiedzialny będzie inwestor.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 2e ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przeanalizowano przewidywane do realizacji zadania pod kątem oddziaływań bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych. Po przeanalizowaniu w/w zadań stwierdza się, że żadne z nich nie będzie znacząco negatywnie oddziaływało na środowisko, gdyż są to zadania zaplanowane z myślą o zapobieganiu negatywnym oddziaływaniom na środowisko i poprawie stanu środowiska.

Poniżej zostaje przedstawiona analiza każdego z zadań względem poszczególnych komponentów środowiska i możliwości oddziaływania na te komponenty.

Zadania 1 – 5 zadania te będą realizowane z udziałem urządzeń mechanicznych, które w czasie pracy będą emitowały hałas i spaliny oraz naruszają powierzchnię ziemi i okrywę roślinną. Emisja ta będzie chwilowa oddziałująca w nieznaczny sposób na powietrze, gleby, rośliny i ludzi. Będzie się odbywała w jednym, wyznaczonym dla danego zadania miejscu. Prace z użyciem ciężkiego sprzętu będą prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Podczas budowy przedsięwzięcia wystąpią więc oddziaływania: bezpośrednie, chwilowe, które mogą utrudnić komunikację mieszkańcom z uwagi na prowadzone prace, spowodują nieznaczną emisję zanieczyszczeń oraz hałasu. Zadania te na etapie realizacji i eksploatacji nie będą znacząco negatywnie oddziaływały na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny oraz cel i przedmiot ochrony Natura 2000. Chwilowe, bezpośrednie oddziaływanie polegające na naruszeniu powierzchni ziemi będzie nieznaczne gdyż ziemia zaraz po wykonanych pracach zostanie przywrócona na swoje miejsce. W związku z powyższym nie zajdą znacząco negatywne oddziaływania.

Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny sprawne w sposób zgodny z ich przeznaczeniem i możliwościami tak, aby nie powstały inne zagrożenia – np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu.

Za realizacją tych zadań przemawiają konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego. Działania z zakresu gospodarki wodno – ściekowej są konieczne dla sprawnego funkcjonowania Gminy z uwzględnieniem aspektów sanitarnych i ochrony środowiska. Instalacja wodno – kanalizacyjna będzie szczelna i zabezpieczona w sposób zapobiegający wydostawaniu się ścieków, czy stratom wody. Stacje uzdatniania wody i oczyszczalnie ścieków nie będą stanowiły źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza, ziemi i wód. Są to obiekty zaplanowane z myślą o ochronie środowiska. Na etapie eksploatacji przedsięwzięć nie powstaną negatywne oddziaływania na żaden z elementów środowiska.

Na etapie eksploatacji omawiane przedsięwzięcia przyniosą długotrwały pozytywny efekt polegający na kontrolowanym i bezpiecznym dla środowiska gospodarowaniu wodą i ściekami oraz poprawią komfort życia mieszkańców. Przede wszystkim zorganizowanie gospodarki wodno – ściekowej będzie zapobiegać usuwaniu nieczystości ciekłych w sposób, który prowadzi do zanieczyszczenia gleb i wód, co będzie miało pozytywne znaczenie dla środowiska. Zmodernizowanie systemu gospodarki wodno – ściekowej będzie oddziaływało pozytywnie w dłuższej perspektywie czasu na powierzchnię ziemi, wody, ludzi co pośrednio przełoży się na poprawę ogólnego stanu środowiska.

Zadania 7, 11 – 16 – będą realizowane przy użyciu maszyn i pojazdów, które spowodują emisję zanieczyszczeń do powietrza oraz hałasu. W niektórych przypadkach może dojść do naruszenia powierzchni ziemi oraz do naruszenia okrywy roślinnej. W związku z prowadzonymi pracami wystąpią utrudnienia komunikacyjne. Będą to oddziaływania bezpośrednie, chwilowe na gleby, powietrze, rośliny i ludzi.

W celu zminimalizowania wpływu powstałych emisji na otoczenie prace zostaną ograniczone do pory dnia. Przedsięwzięcia na etapie realizacji nie będą znacząco negatywnie oddziaływały na żaden z komponentów środowiska, szczególnie na cel i przedmiot ochrony Natura 2000. Wystąpią znikome i chwilowe oddziaływania, jak podano powyżej.

Z użytkowaniem dróg wiąże się stała emisja hałasu, której nie da się całkowicie uniknąć ze względu na potrzebę korzystania ze szlaków komunikacyjnych. W wyniku realizacji zadań polegających na modernizacji nawierzchni powstanie ulepszona nawierzchnia dróg. Zapewnienie odpowiedniego stanu nawierzchni jezdni przyczynia się w pewnym stopniu do zmniejszenia wytwarzanego hałasu podczas ruchu pojazdów. Do modernizacji i budowy dróg zostaną użyte nowoczesne materiały, które zwiększą bezpieczeństwo i komfort jazdy. Budowa nowej drogi spowoduje odciążenie pozostałych dróg występujących na terenie Gminy Dobrzyca i przyczyni się do organizacji ruchu na terenach, gdzie do tej pory ruch pojazdów odbywał się w sposób niezorganizowany. Powstanie nowej drogi zwiększy komfort i bezpieczeństwo dojazdu do miejsc do tej pory nie zaopatrzonych w drogę utwardzoną.

Hałas komunikacyjny jest nieunikniony ze względu na konieczność korzystania z dróg. Zastosowanie rozwiązań takich jak „cicha nawierzchnia” prowadzi do zredukowania natężenia hałasu w pasie drogi – jest to oddziaływanie pozytywne dla ludzi oraz pozostałych komponentów środowiska. Modernizacja dróg na terenie Gminy Dobrzyca nie spowoduje znacząco negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony Natura 2000.

Zadanie 10 – rozbudowa ścieżek edukacyjnych będzie wymagała w niektórych przypadkach użycia sprzętu mechanicznego, na skutek czego powstanie emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza, naruszenie powierzchni ziemi oraz naruszenie okrywy roślinnej. Jest to oddziaływanie chwilowe, mało znaczące, które nie spowoduje pogorszenia się stanu komponentów środowiska.

Zarówno na etapie realizacji jak i użytkowania przedsięwzięcia nie zajdą znacząco negatywne oddziaływania obszary Natura 2000.

Po wykonaniu prac przy użyciu maszyn naruszona warstwa gleby zostanie uporządkowana i przywrócona do swojego pierwotnego stanu. Na etapie użytkowania ścieżka nie będzie negatywnie oddziaływała na komponenty środowiska, gdyż zostanie ona zabezpieczona przed możliwością zboczenia ze szlaku i penetrowaniu środowiska znajdującego się poza ścieżką. W celu uniknięcia zaśmiecania, ścieżka będzie zaopatrzona w pojemniki na odpady. Realizacja przedsięwzięcia przyniesie długotrwałe korzyści dla mieszkańców dzięki zwiększeniu możliwości poznawania przyrody. Ścieżka zostanie zaopatrzona w tablice informacyjne. Regularnym działaniem będzie kontrola i utrzymanie ścieżek, wymiana i naprawa elementów, które mogą ulec uszkodzeniu np. barierki, kosze na odpady, tablice informacyjne.

Zadanie 8 – budowa przydomowych oczyszczalni ścieków będzie wymagała naruszenia warstwy gleby i zainstalowania odpowiednich urządzeń. Na etapie realizacji zostanie wykorzystany sprzęt mechaniczny lub w zależności o możliwości – narzędzia ręczne. Chwilowe, bezpośrednie oddziaływanie polegające

na naruszeniu powierzchni ziemi będzie nieznaczne gdyż ziemia zaraz po wykonanych pracach zostanie przywrócona na swoje miejsce.

Budowa przydomowej oczyszczalni ścieków zostanie zorganizowana przez mieszkańców we własnym zakresie. Realizacja przedsięwzięcia nie spowoduje znacząco negatywnych oddziaływań na środowisko. Również na etapie eksploatacji przedsięwzięcia nie zajdą znacząco negatywne oddziaływania na środowisko wodno – gruntowe, różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny oraz cel i przedmiot ochrony Natura 2000 oraz na pozostałe komponenty. Przydomowe oczyszczalnie ścieków są rozwiązaniem mającym na celu chronić środowisko gruntowo – wodne przed zanieczyszczeniem oraz zwiększyć komfort życia mieszkańców. Zadanie to przyniesie długotrwałą korzyść w miejscach, gdzie nie ma przyłączy do kanalizacji doprowadzającej ścieki bytowe do oczyszczalni, a jedynym rozwiązaniem jest wywóz nieczystości ciekłych przy pomocy wozu asenizacyjnego.

Zadanie 9 – w przypadku zinwentaryzowania miejsc nielegalnego składowania odpadów – „dzikich wysypisk” zostaną podjęte działania rekultywacyjne w stopniu odpowiadającym faktycznym szkodom wyrządzonym poprzez nielegalne pozbywanie się odpadów. Działania rekultywacyjne zostaną przeprowadzone z użyciem ciężkiego sprzętu mechanicznego. Powstanie emisja hałasu i zanieczyszczeń do powietrza o charakterze krótkotrwałym i mało znaczącym. Rekultywacja nie spowoduje ona negatywnych skutków na środowisku, a poprawi stan jakości środowiska.

Podczas przygotowania terenu zostanie wyrównana powierzchnia, a następnie przygotowana do dalszych działań – m. in. takich jak nanoszenie ziemi i w ostatniej fazie nasadzenie roślinności. Zadanie to ma na celu przywrócenie pierwotnych funkcji terenu, który został zdegradowany, zrewaloryzować go tak, aby wyeksploatowany teren nie szkodził środowisku i nadawał się do ponownego wykorzystania w przyszłości. Najbardziej zauważalną zmianą jest nadanie estetyki miejscu po przeprowadzeniu prac. Usunięcie źródła zanieczyszczeń – odpadów – ochroni środowisko wodno – gruntowe przed zanieczyszczeniem. Ochrona ta będzie miała pozytywny wpływ na żyjące w tym środowisku organizmy oraz na krajobraz lokalny.

Realizacja zadania nie spowoduje znacząco negatywnych oddziaływań na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz na przedmiot i cel ochrony Natura 2000. Wystąpią pozytywne oddziaływania zarówno w pierwszych latach poza kończeniu rekultywacji jak i w perspektywie dłuższego czasu. Rekultywacja jest w swych założeniach działaniem kompensacyjnym w myśl zasady naprawy wyrządzanych szkód i likwidacji ich skutków.

Zadanie 17 – polega na termomodernizacji budynków oświatowych w celu zwiększenia ich energooszczędności. Termomodernizacja spowoduje zwiększenie izolacyjności i zmniejszy straty ciepła wewnątrz budynku. Zmniejszenie stopnia energochłonności będzie pozytywnie oddziaływało na powietrze atmosferyczne oraz na klimat lokalny – zwłaszcza zimą przyczyni się do zmniejszenia „niskiej emisji”. Będzie to oddziaływanie długotrwałe bezpośrednie. Wykonanie zadania nie spowoduje negatywnego oddziaływania na komponenty środowiska, lecz zmniejszy dotychczasową emisję zanieczyszczeń. Termomodernizacja przyniesie korzyści ekonomiczne dla zarządcy budynku poprzez zmniejszenie kosztów ogrzewania.

W związku z powyższym nie wystąpią negatywne oddziaływania na cel i przedmiot ochrony Natura 2000,

oraz na zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną, gleby, wody, zasoby naturalne, zabytki, powietrze, klimat, zasoby naturalne, krajobraz.

Podczas realizacji zadania wykonane zostaną prace przy użyciu sprzętu mechanicznego i pojazdów, które spowodują emisję hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Mogą wystąpić utrudnienia w ruchu pieszych poruszających się w pobliżu remontowanych budynków. Będzie to oddziaływanie chwilowe, bezpośrednie na powietrze i ludzi, występujące wyłącznie na etapie prowadzonych prac. Nie przewiduje się potencjalnych negatywnych oddziaływań na pozostałe komponenty środowiska. Są to prace o charakterze remontowym mające na celu poprawić stan budynków i jednocześnie zmniejszyć ilość zużywanej w nich energii. Jest to przedsięwzięcie niedużej skali, niewykazujące możliwości stworzenia powstania negatywnych oddziaływań.

Zadanie 18 – konserwacja systemów melioracyjnych będzie realizowana poprzez przeprowadzenie prac polegających głównie na wykaszaniu rowów melioracyjnych lub/i naprawie urządzeń towarzyszących rowom. Stopień mechanizacji prac nad konserwacją rowów będzie uzależniony od stopnia zarośnięcia rowu, osuwania się skarp, wielkości rowu, uszkodzenia elementów konstrukcji urządzeń wodnych i innych. W przypadku użycia urządzeń mechanicznych powstanie chwilowa i bardzo nieznaczna emisja hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza. Emisja ta nie będzie znacząco negatywnie oddziaływała na środowisko, zwłaszcza na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta oraz cel i przedmioty ochrony Natura 2000.

Zadanie to posłuży zachowaniu drożności rowów i tym samym poprawi stosunki wodno – gruntowe na pobliskich terenach. Po zrealizowaniu zadania rowy będą pełniły swoją funkcję ekologiczną polegającą na regulacji stosunków wodnych. Zadanie jest zaplanowane do realizacji również dla osiągnięcia efektu ekonomicznego polegającego na zapewnieniu odpowiednich warunków do uprawy roślin, zwiększeniu plonów na terenach suchych lub zbyt wilgotnych. Odpowiednie utrzymanie systemu rowów melioracyjnych będzie pozytywnie oddziaływało na gleby, różnorodność biologiczną, ludzi, rośliny, zwierzęta (gatunki polne/ląkowe). Długotrwały korzystny efekt dla środowiska i dla ludzi będzie możliwy tylko dzięki systematycznym zabiegom konserwacyjnym.

Budowa fermy wiatrowej na terenie Gminy Dobrzyca jest przedsięwzięciem zainicjowanym przez prywatnego Inwestora i nie stanowi zadania Gminy. Przedsięwzięcie to jest na etapie postępowania w sprawie uzyskania decyzji środowiskowej. Przedsięwzięcia wraz z obszarem oddziaływania zajmuje ok. 110 ha. W przypadku tego rodzaju inwestycji musi zostać zachowana odpowiednia odległość od budynków mieszkalnych. Dla w/w obszaru został uchwalony Miejscowy Plan zagospodarowania Przestrzennego, umożliwiający lokalizację elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą techniczną. Tereny przewidziane pod inwestycję zostały określone w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego jako tereny infrastruktury technicznej – elektroenergetyka – elektrownie wiatrowe z dopuszczeniem lokalizacji placów manewrowych, montażowych i dróg dojazdowych, infrastruktury technicznej; służących obsłudze elektrowni, w tym podziemnych linii elektroenergetycznych. Powierzchnia działek przewidzianych pod inwestycję obejmuje 17,40 ha. Przedmiotowe działki są oddalone o:

- 26 km od obszaru Natura 2000 „Ostoja Nadwarciańska PLH 300009,
- ok. 25 km od obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB 300002,
- ponad 10 km od obszaru

Energia wiatru znajduje coraz większe zastosowanie w Polsce, jednak budzi pewne kontrowersje pod względem ochrony ptaków i nietoperzy. Fermy wiatrowe mogą stanowić przeszkodę na trasie przelotu ptaków. Kolizje ptaków z siłowniami wiatrowymi zdarzają się w sytuacji zlokalizowania elektrowni na trasie głównych przelotów ptaków lub w miejscu, gdzie znajdują się ważne dla nich żerowiska. Pewne zagrożenie występować może także w trakcie nocnych przelotów i w warunkach złej widoczności.

Pamiętać należy jednak, że większość migracji ptaków odbywa się na wysokościach znacznie przekraczających 150 m, czyli zdecydowanie ponad pracującymi siłowniami wiatrowymi.

Podstawowe znaczenie dla minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań elektrowni wiatrowych na ptaki ma właściwy wybór lokalizacji, w szczególności unikanie lokalizowania elektrowni wiatrowych:

- na obszarach użytkowanych intensywnie przez ptaki,
- w miejscach koncentracji występowania gatunków znanych ze swej kolizyjności, takich jak np.: ptaki drapieżne (szponiaste), mewy i rybitwy, ptaki migrujące nocą, sowy oraz wybrane gatunki wykonujące w powietrzu pokazy godowe,
- w miejscach koncentracji ptaków blaskodziobych oraz siewkowych, w odniesieniu do których stwierdzono silne reakcje unikania elektrowni wiatrowych, prowadzące do utraty siedlisk tych ptaków,
- na obszarach wyjątkowo cennych dla awifauny lęgowe.

Obecność turbin wiatrowych zlokalizowanych na użytkach rolnych umożliwia ich dalsze wykorzystanie pod uprawę lub pastwiska. Pojedyncza elektrownia zajmie teren kilkunastu metrów kwadratowych, obsługa ogranicza się do dwóch przeglądów w ciągu roku. Ściśle należy natomiast przestrzegać zasady zakazującej wznoszenia elektrowni wiatrowych w bliskim sąsiedztwie siedzib ludzkich. Naruszenie tej zasady może być źródłem niezadowolenia tej części społeczeństwa, dla której zbyt bliskie sąsiedztwo urządzeń, ich stała obecność w krajobrazie i powodowany nią efekt cienia jest czynnikiem stresowym.

Należy zachować taką odległość terenów przeznaczonych pod lokalizację elektrowni wiatrowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą od terenów wymagających ochrony przed hałasem, która zapewni dotrzymanie akustycznych standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych na terenach podlegających ochronie lub odległość mniejszą, ale przy zastosowaniu środków ograniczających emisję hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych. Elektrownie wiatrowe mogą mieć negatywny wpływ na populację nietoperzy ich siedliska szczególnie poprzez:

- degradację, zakłócenia lub niszczenia siedlisk oraz korytarzy migrowania,
- degradację, zakłócenia lub niszczenie miejsc rozrodu,
- zwiększone ryzyko kolizji nietoperzy w locie,
- dezorientację nietoperzy na skutek emisji ultradźwięków

Zgodnie z tymczasowymi wytycznymi dotyczącymi ocen oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze (wersja II, grudzień 2009) nie należy lokalizować elektrowni wiatrowych:

- we wnętrzu lasów i niebędących lasem skupień drzew;
- w odległości mniejszej niż 200 m od granic lasów i niebędących lasem skupień drzew o powierzchni 0,1 ha lub większej;
- w odległości mniejszej niż 200 m oraz brzegów zbiorników i cieków wodnych wykorzystywanych przez nietoperze (nie dotyczy farm off shore);

- na obszarach Natura 2000 chroniących nietoperze lub w ich sąsiedztwie – w odległości mniejszej niż 1 km od znanych kolonii rozrodczych i zimowisk nietoperzy
- z gatunków będących przedmiotem ochrony na danym obszarze;

na obszarach, na których w regionalnych lub lokalnych opracowaniach dotyczących potencjalnych lokalizacji elektrowni wiatrowych wykluczono ich lokalizację ze względu na stwarzane zagrożenia dla nietoperzy.

Przy wyborze lokalizacji zostały uwzględnione powyższe aspekty środowiskowe. Postępowanie pozostaje w toku.

VI. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 104 ust. 1 pkt. 2, art. 104 ust. 2 oraz art. 105 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko przeprowadza się:

- w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji projektów planów, jak również:
- na wniosek innego państwa, na którego terytorium może oddziaływać realizacja projektu dokumentu;
- gdy możliwe oddziaływanie pochodzące spoza granic Rzeczypospolitej Polskiej mogłoby ujawnić się na jej terytorium.

Nie stwierdza się możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na skutek realizacji aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018.

VII. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA

Na podstawie analizy danych, dotyczących stanu środowiska na terenie Gminy Dobrzyca, stwierdzono, że występują problemy takie jak:

- bardzo niski stopień skanalizowania Gminy,
- występowanie zjawiska niskiej emisji, szczególnie w sezonie grzewczym, palenie materiałów odpadowych w kotłowniach domowych, większość kotłowni opalanych węglem,
- bardzo niski stopień gazyfikacji na terenie Gminy,
- niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców.

VIII. DOKUMENTY WYŻSZEGO SZCZEBŁA

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018 opracowano zgodnie z założeniami dokumentów wyższego szczebla:

- Polityką Ekologiczną Państwa,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019,
- Aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pleszewskiego (2003).

8.1. Polityka Ekologiczna Państwa

Dla opracowania aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018, obowiązującym dokumentem nadrzędnym jest „*Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016*”. Została ona przyjęta przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą z dnia 22 maja 2009 r. (M. P. nr 34 poz. 501). Stanowi aktualizację i uszczegółowienie „Polityki ekologicznej państwa na lata 2003 – 2006”. Ma ona na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska. Hasłem przewodnim jest **zrównoważony rozwój**, czyli równoważenie rozwoju kraju przy uwzględnieniu celów ochrony środowiska w takiej samej mierze jak celów gospodarczych i społecznych. Zwraca się uwagę w pierwszej kolejności na zmiany modelu produkcji i konsumpcji, zmniejszenie materiałochłonności, wodochłonności i energochłonności gospodarki a także stosowanie najlepszych dostępnych technik i dobrych praktyk gospodarowania (zapobieganie), a dopiero w następnej kolejności na działania typowo ochronne (przeciwdziałanie). Priorytety tej Polityki sformułowane zostały w 3 działach z podziałem na stan wyjściowy, cele średniookresowe do 2016 r. oraz kierunki działań w latach 2009 – 2012:

kierunki działań systemowych:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych,
- aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska,
- zarządzanie środowiskowe,
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska,
- rozwój badań i postęp techniczny,
- odpowiedzialność za szkody w środowisku,
- aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym,

ochrona zasobów naturalnych:

- ochrona przyrody,
- ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
- racjonalne gospodarowanie zasobami wody,
- ochrona powierzchni ziemi,
- gospodarowanie zasobami geologicznymi,

poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- środowisko a zdrowie,
- jakość powietrza,
- ochrona wód,

- gospodarka odpadami,
- oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych,
- substancje chemiczne w środowisku.

Należy mieć w szczególności na uwadze, że Polityka Ekologiczna Państwa odnosi się do prawa międzynarodowego i unijnego dotyczącego m. in.:

- dotrzymania standardów emisyjnych – Traktat Akcesyjny,
- ochrony powietrza z dużych zakładów – Dyrektywa LCP, CAFE,
- ochrony klimatu – Protokół z Kioto, Konwencja Genewska,
- ochrony wód – Ramowa Dyrektywa Wodna,
- ochrony powodziowej – Dyrektywa wodna,
- ochrona wód morskich – Konwencja HELCOM,
- udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów – Rozporządzenie REACH,
- krajowego systemu standaryzacji, ekozarządzania i audytu – EMAS, ISO, CP.
- odpowiedzialności za środowisko, zapobiegania i naprawy szkód w środowisku – dyrektywa 2004/35/WE,
- ochrony dzikiego ptactwa – Dyrektywa ptasia,
- ochrony siedlisk – Dyrektywa siedliskowa,
- ochrony gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej – Konwencja Berneńska,
- ochrony wędrownych gatunków dzikich zwierząt – Konwencja Bońska,
- kontroli niebezpieczeństw poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi – Dyrektywa Seveso II,
- transgranicznych skutków awarii przemysłowych – Konwencja EKG ONZ,
- obszarów narażonych na zanieczyszczenia azotanami ze źródeł rolniczych – Dyrektywa Azotanowa
- szeregu zagadnień w dziedzinie gospodarki odpadami,
- hałasu – Dyrektywa 2002/49/WE.

8.2. Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019

W czasie opracowywania aktualizacji Programu była dostępna aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019, której cele do 2019 r. zostają przedstawione poniżej:

1. Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych.
2. Zwiększanie lesistości województwa oraz prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej.
3. Zrównoważone użytkowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i suszą.
4. Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.
5. Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin oraz ochrona środowiska w trakcie ich eksploatacji.
6. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego. Usprawnienie systemu zaopatrzenia w wodę.
7. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych

- z instalacji, wymaganych przepisami prawa.
8. Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, Zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego.
 9. Stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych oraz minimalizacja ich oddziaływania na zdrowie człowieka i środowisko.
 10. Minimalizacja skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska.
 11. Kształtowanie postaw ekologicznych mieszkańców województwa wielkopolskiego, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku oraz zrównoważona polityka konsumpcyjna.
 12. Zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do wszystkich sektorowych dokumentów strategicznych i przeprowadzenia oceny wpływu ich realizacji na środowisko przed ich zatwierdzeniem.
 13. Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno – przestrzennej województwa, sprzyjającej równoważeniu wykorzystania walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, wzrostem jakości życia i trwałym zachowaniem wartości środowiska.
 14. Wdrożenie mechanizmów zapewniających aktywizację rynku na rzecz ochrony środowiska.
 15. Promowanie i wsparcie wdrażania systemu EMAS w gałęziach przemysłu o znaczącym oddziaływaniu na środowisko, w sektorze małych przedsiębiorstw oraz administracji publicznej szczebla regionalnego i lokalnego.
 16. Zwiększenie roli wielkopolskich placówek badawczych we wdrażaniu innowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska.
 17. Wdrożenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.

Aktualizacja POŚ dla Województwa Wielkopolskiego uwzględnia również szereg najważniejszych celów z zakresu gospodarki odpadami zgodnie z zapisami WPGO. Do najważniejszych z nich należą:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
- zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska,
- gospodarowanie odpadami w województwie w oparciu o ponadgminne zakłady zagospodarowania odpadów,
- zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- zmniejszenie ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie,
- zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich składowisk odpadów niespełniających przepisów prawa.

8.3. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pleszewskiego

Program Ochrony Środowiska dla powiatu Pleszewskiego (2003) wyznacza cele i kierunki działań, dzięki którym zostaną zrealizowane założenia wytyczne w tym dokumencie.

Dla poszczególnych celów wyznaczono kolejno kierunki działań.

1. Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych:
 - a) racjonalizacja użytkowania wody,
 - b) zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji,
 - c) zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.
2. Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji pyłów i gazów cieplarnianych niszczących warstwę ozonową:
 - a) ograniczenie emisji do powietrza w energetyce i przemyśle,
 - b) ograniczenie emisji w sektorze mieszkalnictwa,
 - c) ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych.
3. Zminimalizowanie uciążliwego hałasu w środowisk:
 - a) ochrona przed hałasem komunikacyjnym,
 - b) ochrona przed hałasem przemysłowym.
4. Ochrona mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym:
 - a) inwentaryzacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego,
 - b) preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.
5. Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej, racjonalizacja zużycia wody oraz ochrona przed powodzią
 - a) zarządzanie zasobami wodnymi,
 - b) ochrona wód,
 - c) ochrona przeciwpowodziowa i retencja wodna.
6. Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją
 - a) gleby użytkowane rolniczo,
 - b) zasoby kopalin.
7. Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności, w tym wzrost lesistości powiatu:
 - a) ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych,
 - b) integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym,
 - c) ochrona gatunkowa roślin i zwierząt,
 - d) ochrona lasów,
 - e) edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody.

IX. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU AKTUALIZACJI POŚ

Zgodnie z zapisami ustawy *Prawo Ochrony Środowiska* po upływie dwóch lat od przyjęcia programu ochrony środowiska organ wykonawczy Gminy powinien sporządzić raport z realizacji programu ochrony środowiska, obejmujące okres dwóch lat kalendarzowych. Raport jest dokumentem, pozwalającym ocenić stopień realizacji zadań założonych w Programie i jego skutki. Jednym z narzędzi, służących do oceny, są wskaźniki, na podstawie wartości których ocenić można zmiany stanu środowiska przyrodniczego, będące skutkiem realizacji zadań. W dalszej części niniejszego rozdziału przedstawiono wskaźniki, umożliwiające prowadzenie monitoringu skutków realizacji Programu na terenie Gminy Dobrzyca.

Kategoria	Wskaźnik monitoringu	Jednostka
Przyroda i krajobraz	ilość i udział powierzchni obszarów prawnie chronionych	szt. / %
	liczba gatunków prawnie chronionych występujących na terenie Gminy	szt.
	liczba utworzonych parków i zadrzewień	szt. / %
Powierzchnia ziemi i gleb	udział powierzchni zalesionej	ha / %
	ilość wydobytych surowców naturalnych	Mg
	tereny zrekultywowane	ha / %
	powierzchnia terenów zmeliorowanych	ha / %
Zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa	jakość wód powierzchniowych	wyniki monitoringu %
	jakość wód podziemnych	%
	udział ścieków komunalnych i przemysłowych nieoczyszczanych	szt.
	liczba zbiorników retencyjnych	%
	udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej	m ³
	zużycie wody do celów bytowych na osobę	m ³
	zużycie wody w największych zakładach	%
	udział wód powierzchniowych wykorzystywanych do celów gospodarczych	szt.
	ilość zakładów emitujących ścieki oczyszczone i nieoczyszczone	wyniki monitoringu %
Powietrze	jakość powietrza	szt.
	ilość zakładów będących emitorami zanieczyszczeń gazowych i pyłowych	szt.
	Ilość alternatywnych źródeł energii	szt.
	liczba kotłowni węglowych, gazowych, opalanych drewnem, olejem	szt.
Poważne awarie	liczba zakładów na terenie powiatu stwarzających zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej	szt.
	liczba zdarzeń o znamionach NZS	szt.
	liczba spotkań szkoleniowych z zakresu informacji i postępowania w przypadku wystąpienia NZS	szt.
Hałas	ilość kontroli w zakładach emitujących hałas, w szczególności w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej	szt.
	stwierdzone przekroczenia hałasu na drogach	dB / %
	ludność korzystająca z komunikacji zbiorowej	%
Pola elektromagnetyczne	ilość urządzeń będących źródłem promieniowania elektromagnetycznego	szt.
	powierzchnia stref ochronnych wokół urządzeń i linii elektromagnetycznych	m ²
Energia odnawialna	udział energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych	%

X. SKUTKI ODSTĄPIENIA OD REALIZACJI ZAŁOŻEŃ AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018 uwzględnia działania będące kontynuacją realizacji założeń poprzedniego programu. Dokument ten odnosi się do dokumentów wyższego szczebla, które z kolei kształtowane są na podstawie prawodawstwa krajowego i unijnego. W związku z powyższym, przedmiotowa aktualizacja jest spójna z dokumentami wprowadzającymi organizację podejmowanych działań w celu zachowania lub poprawy stanu jakości środowiska przyrodniczego. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca została sporządzona z zachowaniem względów ekologicznych i ekonomicznych. Odstąpienie od realizacji założeń aktualizacji Programu spowoduje przerwanie ciągłości podejmowanych działań na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Dobrzyca. Jednocześnie skutkiem będzie pogorszenie warunków środowiskowych i warunków życia mieszkańców. W wyniku zaniechania działań założonych w aktualizacji Programu dojdzie do zwiększenia stresu i pogorszenia stanu środowiska poprzez nieprawidłowo podejmowane działania związane z codziennymi czynnościami mieszkańców. Dokument na etapie realizacji został uzgodniony z Urzędem Gminy w Dobrzycy. Wszelkie działania zaplanowane w aktualizacji posłużą poprawie jakości życia na terenie Gminy bez wywoływania szkód wobec środowiska przyrodniczego.

XI. ZAPOBIEGANIE I KOMPENSACJA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Przez kompensację przyrodniczą rozumie się: zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesienie, zadrzewienia lub tworzenie skupień roślinności prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównanie szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych.

Na terenie Gminy Dobrzyca występuje fragment obszaru objętego programem ochrony NATURA 2000. Inwestycje oddziałujące w znaczący sposób i mogące znacząco oddziaływać na przyrodę będą wymagały raportu oddziaływania na środowisko w przypadku sąsiedztwa inwestycji z obszarem Natura 2000 lub ingerencji w ten obszar. Można zezwolić na realizację inwestycji negatywnie oddziałującej na przedmiot ochrony tylko wtedy, gdy przemawiają za tym wymogi „nadrzędnego interesu publicznego” (takie jak np. budowa sieci wodociągowej) i nie ma rozwiązań alternatywnych. Warunkiem dopuszczenia do realizacji jest wtedy wykonanie tzw. kompensacji przyrodniczej, której celem jest zapewnienie spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów NATURA 2000.

Projekt Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018 nie zakłada realizacji zadań, które będą oddziaływać na środowisko w znaczący sposób.

Warianty kompensacji przyrodniczej powinny być określone w ramach wydawanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych przedsięwzięć.

Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) decyzje te określają środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć, a w szczególności warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia negatywnych oddziaływań dla terenów sąsiednich a także w przypadku gdy z oceny przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba wykonania kompensacji przyrodniczej – stwierdza konieczność jej wykonania.

Poniżej zostają przedstawione możliwe oddziaływania na środowisko i metody zapobiegania im oraz metody kompensacji przyrodniczej.

W trakcie prac budowlanych inwestor jest obowiązany uwzględnić ochronę środowiska, a w szczególności ochronę gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Dopuszcza się wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją konkretnej inwestycji, a jeśli ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa, należy podejmować działania mające na celu naprawienie wyrządzonych szkód.

Dla zadań wymienionych jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko należy przewidzieć odpowiednie warianty zapobiegania i kompensacji przyrodniczej.

Podczas prac budowlanych nastąpi naruszenie wierzchniej warstwy gleby wraz z okrywą roślinną, a następnie przemieszczone zostaną masy ziemne. Należy zabezpieczyć wszystkie drzewa i krzewy znajdujące się w obszarze prowadzonych prac. Korę drzew należy zabezpieczyć przed odzieraniem i innymi uszkodzeniami mechanicznymi przy pomocy mat ochronnych. W przypadku, gdy wystąpi konieczność przesadzenia drzewa lub krzewu, należy zabezpieczyć całą bryłę korzeniową, koronę i strzałę. Operację przeniesienia należy dokonać przy użyciu odpowiedniego sprzętu. Przesadzenie dużego drzewa najczęściej wiąże się z uszkodzeniem/obcięciem niektórych korzeni, wówczas należy zredukować promień korony proporcjonalnie, tak, aby roślina była w stanie wykarmić swój organizm. Jeżeli jedyną możliwością jest usunięcie drzewa, należy w jego miejsce nasadzić inne w ilości określonej bliżej w decyzji dotyczącej pozwolenia na wykonanie przedsięwzięcia. Ilość i gatunek drzew, które należy nasadzić w miejsce wyciętego zależy od wieku, gatunku, obwodu i wartości przyrodniczej wyciętego drzewa.

Przemieszczanie mas ziemnych przy prowadzeniu wykopów jest konieczne. W przypadku prowadzenia prac głębokościowych takich jak np. kładzenie rur kanalizacyjnych/wodociągu zostaje naruszonych kilka warstw ziemi. Po zakończeniu prac należy przywrócić poprzedni stan zachowując kolejność warstw glebowych w profilu glebowym. Jeżeli nie jest możliwe przywrócenie rzeźby terenu i stanu gleby np. w przypadku budowy lub modernizacji drogi należy wykonać szereg zabiegów podyktowanych w decyzji dotyczącej pozwolenia na taką budowę. Mogą to być:

- ukształtowanie terenu przez uformowanie nasypów, skarp, wykonanie drenażu i przejść dla zwierząt oraz nasadzenia drzew, krzewów, roślinności zielnej oraz dopilnowanie, aby stan zarządzony decyzją utrzymywał się.

Skala wykonanych działań kompensacyjnych zależy od rodzaju wykonanych prac i skali ingerencji

w środowisko.

Do przeprowadzenia prac przy realizacji w/w zadań należy stosować sprzęt o pełnej sprawności, żeby:

- zminimalizować poziom emitowanego hałasu,
- zminimalizować poziom zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw w silnikach samochodów i maszyn,
- zapobiec wyciekom paliw ze zbiorników maszyn, pojazdów i urządzeń.

Przedsięwzięcia należy realizować z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technik, przy czym należy zapobiegać emisji zanieczyszczeń do środowiska, a w przypadku braku takiej możliwości ograniczać je przez zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń (filtry, maty, ekrany itp.).

W przypadku okresowego oddziaływania na środowisko związanego z bytnością ludzi (np. ruch po ścieżkach edukacyjnych) proponuje się:

- stworzenie odpowiedniego regulaminu obowiązującego podczas użytkowania ścieżki,
- stworzenie planu pielęgnacji zieleni w razie wyrządzonej szkody,
- monitorowanie stanu miejsc odwiedzanych przez ludzi,
- zabezpieczanie miejsc narażonych na zniszczenia wywołane ruchem odwiedzających.

W przypadku zaburzenia naturalnego funkcjonowania ekosystemu spowodowanego eksploatacją inwestycji (np. budowa urządzeń wodnych) zostanie nakazana konieczność przeprowadzania działań naprawczych takich jak np.:

- prowadzenie obserwacji zmian ekosystemu wodnego i pobliskiego ekosystemu, na który on oddziałuje,
- odpowiednie operowanie instalacją na śluzie i/lub instalacja dodatkowych urządzeń w celu zapewnienia odpowiedniego przepływu wody, jej temperatury, chemizmu i innych, które warunkują istnienie określonych organizmów wodnych.

Zanim warunki kompensacji przy inwestycjach takich jak elektrownie wiatrowe zostaną określone należy prognozować wpływ konkretnie wybranej technologii na dany teren i związane z nim organizmy.

Jako, że na etapie sporządzania aktualizacji POŚ nie wszystkie wymienione zadania nie są dokładnie zaplanowane nie można określić konkretnych działań zapobiegawczych i kompensacyjnych. Obowiązek przeprowadzenia działań zapobiegawczych i kompensacyjnych zostanie nałożony na inwestora/wykonawcę zadania.

XII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNM

Obowiązek opracowania prognozy oddziaływania na środowisko nakłada art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym: przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania

terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Odpowiedzialność za wykonanie prognozy oddziaływania na środowisko spoczywa zgodnie z art. 51 ust.1 w/w na organie opracowującym projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 lub 47.

Prognoza oddziaływania na środowisko wykonana została dla projektu aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018, który umożliwi weryfikację i udoskonalenie obecnie funkcjonującego systemu ochrony środowiska przyrodniczego.

Zakres prognozy został ustalony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu.

Prognoza analizuje cele i zadania przedstawione w aktualizacji POŚ oraz przedstawia ich powiązanie z celami zawartymi w dokumentach nadrzędnych. Przedstawione zostają założenia alternatywne.

Niezbędnym elementem opracowania Prognozy jest analiza aktualnego stanu środowiska na terenie Gminy Dobrzyca. Kolejno zostają przedstawione:

1. Wody powierzchniowe płynące, stojące oraz wody podziemne, jakość wód, gospodarka wodno – ściekowa.

Obszar Gminy leży w dziale wodnym Warty i Baryczy, co warunkuje słabo wykształconą sieć wód powierzchniowych. Część Gminy leży w dorzeczu Lutyni, lewego dopływu Warty, górny dopływ Lutyni nazywany jest Lutynką. Na terenie Gminy nie występują jeziora.

Badanie jakości wód w rzekach zostało przeprowadzone w 2009 r. przez WIOŚ dla rzek płynących przez teren Gminy Dobrzyca: Lutynia, Patoka, Orla.

W ramach monitoringu operacyjnego w 2009 r. przeprowadzono badania wód podziemnych dla JCWPd według starego podziału, według którego Gmina Dobrzyca znajdowała się w zasięgu JCWPd 73 oraz w niewielkiej części w JCWPd 74.

Stopień zwodociągowania Gminy Dobrzyca wynosi 99,4%, natomiast stopień kanalizacji jedynie 1,8%. Zwodociągowanie Gminy w 99,4% przy jednoczesnym braku kanalizacji i oczyszczalni ścieków stwarza niebezpieczeństwo zanieczyszczenia wód szczególnie w obszarze dolinnym, gdzie brak jest izolacji podłoża.

2. Powierzchnia ziemi i gleb, jakość gleb, budowa geologiczna, rzeźba terenu, rodzaje występujących gleb, występujące kopaliny.

Obszar objęty opracowaniem leży w północno – zachodniej części Wysoczyzny Kaliskiej, na południe od max. zasięgu zlodowacenia bałtyckiego.

Na terenie Gminy Dobrzyca nie występują gleby I i VIRZ klasy bonitacyjnej. Przeważający procent gleb to gleby dobre znajdujące się w klasie bonitacyjnej IIIa. Zgodnie z wynikami badań największy udział na terenie omawianej Gminy mają gleby lekko kwaśne. Badania jakości gleb objęły również poziom zawartości metali ciężkich. Na podstawie przeprowadzonej analizy chemicznej gleb nie stwierdzono przekroczenia naturalnej zawartości metali ciężkich w glebach występujących na terenie Gminy Dobrzyca. Badania przeprowadzono w 2 punktach na terenie Gminy.

Najczęściej uprawianą rośliną są zboża – 5920 ha upraw w 2010 r., następnie buraki cukrowe – 480 ha,

ziemniaki 210 ha, rzepak ozimy – 400 ha, ziola, przyprawy – 287 ha, warzywa gruntowe – 60 ha, truskawki – 10 ha. W Gminie przeważają gospodarstwa małe do 5 ha.

Obszar Gminy Dobrzyca, jak i tereny przyległe są zasobne w surowce ilaste. Obszar Gminy jest niemal zupełnie pozbawiony surowców okruchowych. Na terenie wsi Lutynia występują złoża gazu ziemnego.

3. Przyroda, zabytki i zieleń z nimi związana, formy ochrony przyrody, użytki ekologiczne, szlaki turystyczne.

Na terenie Gminy Dobrzyca występuje bardzo duża ilość zabytków, gdzie zdecydowana większość zabytków znajduje się w otoczeniu zieleni, skwerów, ogrodów i parków, czy też pojedynczych nasadzeń. Teren obszaru Natura 2000 Dąbrowy Krotoszyńskie PLH30002 i Dąbrowy Krotoszyńskie PLB300007 przebiega według tych samych granic w obrębie Gminy Dobrzyca (w granicach miejscowości Trzebowa). Jest to teren cenny przyrodniczo ze względu na ochronę siedlisk jak i gatunków ptaków. Nie występują formy ochrony takie jak: obszary rezerwatów. W południowej części Gminy znajduje się część obszaru chronionego krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków – Rochy”. Licznie występują pomniki przyrody.

4. Jakość powietrza atmosferycznego, klimat.

Klimat na terenie Gminy Dobrzyca jest umiarkowany. Charakteryzuje się przewagą wpływów oceanicznych, związanych z globalną cyrkulacją mas powietrza, napływającego znad Atlantyku i basenu Morza Śródziemnego. Dla oceny jakości powietrza pod kątem zawartości ozonu Gmina Dobrzyca zostaje zaliczona do strefy wielkopolskiej. Dla oceny jakości powietrza pod kątem zawartości dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w nim ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu Gmina Dobrzyca jest zaliczana do strefy kalisko – jarocińskiej. Stan powietrza za rok 2009 został zbadany przez WIOŚ w Poznaniu. Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest emisja niska.

5. Hałas, źródła hałasu.

Poziom hałasu na terenie Gminy Dobrzyca nie został zbadany. Na terenie Gminy nie występują podmioty emitujące hałas o ponadnormatywnym poziomie. Najczęstszym źródłem hałasu jest ruch komunikacyjny. Przez teren Gminy nie przebiegają drogi wojewódzkie i krajowe. Występują jedynie drogi gminne i powiatowe, na których natężenie ruchu nie zostało zmierzone. Nie istnieją dane stanowiące o stanie akustycznym na terenie Gminy Dobrzyca.

6. Promieniowanie elektromagnetyczne, źródła promieniowania elektromagnetycznego.

W Dobrzycy znajdują się 2 nadajniki GSM. Gmina Dobrzyca jest zasilana w energię elektryczną siecią linii wysokiego napięcia 110 kV z rejonu konińskiego. Rozprowadzająca sieć średnich napięć 15 kV przebiega napowietrznie.

Na terenie Gminy znajduje się fragment elektroenergetycznej linii o napięciu 400 kV relacji Plewiska (Kromolice) – Ostrów, wzdłuż której należy uwzględnić pas technologiczny o szerokości 56 m (po 28 m od osi linii w obu kierunkach), dla którego obowiązują ograniczenia zagospodarowania i użytkowania jego terenu. Pomiary pól elektromagnetycznych (wg WIOŚ, dane za rok 2009) na terenach dostępnych dla ludności na obszarze województwa wielkopolskiego nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w żadnym z badanych punktów pomiarowych. Zmierzone wartości składowej

elektrycznej w 93% punktów kształtowały się poniżej 10% wartości dopuszczalnej.

7. Energia odnawialna, możliwe źródła energii odnawialnej.

Na terenie Gminy Dobrzyca panują korzystne warunki dla budowy elektrowni wiatrowej. Na działkach o powierzchni 17,40 ha i o przeznaczeniu rolniczym planuje się budowę siłowni wiatrowych. Przedsięwzięcie jest na etapie karty informacyjnej, zostało zaproponowane przez inwestora prywatnego.

8. Poważne awarie i możliwość ich wystąpienia.

Na terenie Gminy nie ma zakładów zaklasyfikowanych do zakładów o zwiększonym ryzyku albo zakładów o dużym ryzyku zgodnie Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 kwietnia 2002 r. *w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej* – Dz. U. nr 58, poz. 535). W Gminie Dobrzyca nie ma również mogilników.

Każdy z wyżej wymienionych elementów środowiska przyrodniczego został opisany zgodnie z obecnie dostępną wiedzą oraz na podstawie najbardziej aktualnych danych.

Po przedstawieniu stanu środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Dobrzyca została przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko aktualizacji Programu Ochrony Środowiska.

Zasadniczym celem prognozy jest określenie czy projekt POŚ nie narusza zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Projekt uwzględnia cele i kierunki działań względem takich elementów jak:

- zasoby wodne i gospodarka wodno – ściekowa
- powierzchnia ziemi i gleb,
- przyroda,
- powietrze atmosferyczne,
- hałas,
- promieniowanie elektromagnetyczne,
- energia odnawialna,
- poważne awarie.

Ocenie oddziaływania zostały poddane te zadania, które mogą potencjalnie negatywnie oddziaływać na środowisko. Do tych zadań zostały zaliczone:

- zadania z zakresu budowy, rozbudowy, modernizacji systemów kanalizacyjnych i infrastruktury towarzyszącej, budowy oczyszczalni przydomowych,
- zadania z zakresu budowy, rozbudowy, modernizacji systemów wodociągowych i infrastruktury towarzyszącej,
- zadanie z zakresu utrzymania i rozbudowy ścieżek edukacyjnych,
- zadania z zakresu modernizacji, budowy, czy rozbudowy dróg oraz infrastruktury towarzyszącej,
- termomodernizacja budynków,
- konserwacja systemów melioracyjnych,

- rekultywacja terenów zdegradowanych.

Dodatkowo zostaje omówiony temat planowanej na terenie Gminy elektrowni wiatrowej, która ma powstać z inicjatywy prywatnego inwestora. Koszty poniesione na realizację tego przedsięwzięcia oraz obowiązki z nim związane również leżą w gestii inwestora, a nie Gminy.

Kluczowym elementem zrównoważonego rozwoju jest równoważne traktowanie środowiska przyrodniczego oraz priorytetów gospodarczych i społecznych.

Powstanie przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodno – ściekowej jest korzystne dla ogółu mieszkańców oraz dla środowiska – przyniesie one długotrwałe pozytywne efekty polegające m. in. na ochronie środowiska przed zanieczyszczeniem ściekami i niekontrolowanym rozbiorem wody na terenach zamieszkiwanych, gdzie do tej pory brakowało potrzebnej infrastruktury. Modernizacja dróg zapewni dostęp do bezpieczniejszych dróg i przyczyni się do zmniejszenia emisji hałasu dzięki zastosowaniu nowoczesnych nawierzchni. Szlaki edukacyjne posłużą zwiększeniu dostępności do wiedzy o przyrodzie i umożliwią poznanie środowiska. Termomodernizacja przyczyni się do zmniejszenia niskiej emisji w sezonie grzewczym i zmniejszy energochłonność remontowanych budynków.

Wszystkie wymienione do realizacji zadania nie będą oddziaływały znacząco negatywnie na rośliny, zwierzęta, różnorodność biologiczną oraz na cel i przedmiot ochrony Natura 2000. Przedsięwzięcia te nie będą również znacząco negatywnie na pozostałe komponenty środowiska. Nie wyklucza się nieznacznego chwilowego oddziaływania na etapie budowy, które nie wpłynie na pogorszenie się stanu poszczególnych komponentów środowiska.

Wszystkie z wymienionych zadań zostały przeanalizowane pod kątem oddziaływań na: różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, wody, gleby, obszary Natura 2000, krajobraz, zabytki, ludzi, powietrze, zasoby naturalne, klimat, dobra materialne. Rozważono, czy są to oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne skumulowane, krótkotrwałe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe, pozytywne, negatywne.

Prognoza przedstawia zagadnienie z zakresu oddziaływanie transgranicznego aktualizacji POŚ. Analiza dokumentu wykazuje brak takiego oddziaływania.

W związku z zamierzeniem realizacji przedstawionych w aktualizacji POŚ zadań zostały przedstawione działania zapobiegające negatywnym oddziaływaniom na środowisko oraz działania kompensacyjne jakie należy stosować w przypadku podjęcia kroków o negatywnych skutkach podczas realizacji zadania.

Niniejszy dokument przedstawia również problemy ochrony środowiska na terenie Gminy Dobrzyca. W związku z tym, że zostały założone określone zadania do realizacji, wskazano również źródła finansowania, jakimi są głównie środki gminy, inwestorów, środki unijne oraz NFOŚiGW.

W niniejszej Prognozie przedstawiono zagadnienie odstąpienia od realizacji aktualizacji POŚ, na skutek którego może dojść do pogorszenia stanu środowiska w Gminie Dobrzyca. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska wnosi zapisy służące ochronie środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem potrzeb ekonomicznych. Zadania wyznaczone do realizacji przyczynią się do poprawy stanu środowiska w Gminie ze względu na coraz wyższy stopień organizacji i wykonania celów jak np.: ograniczenie emisji ścieków, zanieczyszczeń do powietrza, nieprawidłowego postępowania wobec środowiska wśród przedsiębiorców i mieszkańców, zwiększenie ochrony obszarów cennych przyrodniczo i inne.

Ponadto Prognoza zawiera odniesienia do dokumentów wyższego szczebla takich jak: Polityka Ekologiczna Państwa, Wojewódzki Program Ochrony środowiska, Powiatowy Program Ochrony Środowiska

Prognoza przedstawia metody analizy skutków realizacji postanowień projektu aktualizacji POŚ. Przetworzono wskaźniki, umożliwiające prowadzenie monitoringu skutków realizacji Programu na terenie Gminy Dobrzyca. Zaleca się, aby w/w analiza była przeprowadzana systematycznie raz do roku, co umożliwi dalsze wykonanie raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska w okresach co 2 lata.

Projekt aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzyca na lata 2011 – 2014 z perspektywą na lata 2015 – 2018 jest dokumentem, określającym zasady postępowania oraz działania dla jednostki samorządowej w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego. Wskutek realizacji wyznaczonych zadań osiągnięte zostaną cele, gwarantujące poprawę jakości stanu środowiska na terenie Gminy, a co za tym idzie – warunków życia oraz zdrowia jej mieszkańców.

XIII. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Spis tabel

Tab. 1. Wyniki badań stanu ekologicznego wód w punkcie pomiarowo – kontrolnym Lutynia – Wyszki na podstawie wyników badań z roku 2009.....	11
Tab. 2. Wyniki badań potencjału ekologicznego wód w punkcie pomiarowo – kontrolnym Orla – Baszków na podstawie wyników badań z roku 2009.....	12
Tab. 3. Wyniki badań stanu ekologicznego wód w punkcie pomiarowo – kontrolnym Patoka – Wilcza na podstawie wyników badań z roku 2009.....	13
Tab. 4. Ogólna charakterystyka sieci wodociągowej w Gminie Dobrzyca w latach 2007 – 2009.....	18
Tab. 5. Ogólna charakterystyka sieci kanalizacyjnej w Gminie Dobrzyca w latach 2007 – 2009.....	18
Tab. 6. Klasy bonitacyjne gruntów ornych występujących na terenie Gminy Dobrzyca.....	19
Tab. 7. Kompleksy przydatności rolniczej gleb na terenie Gminy Dobrzyca.....	19
Tab. 8. Odczyn gleb oraz potrzeby ich wapnowania na terenie Gminy Dobrzyca.....	19
Tab. 9. Zawartość metali ciężkich w glebach występujących na terenie Gminy Dobrzyca.....	20
Tab. 10. Dopuszczalne poziomu hałasu w środowisku.....	25

Spis rysunków

Rys. 1. Położenie Gminy Dobrzyca oraz występowanie rzek na jej terenie.....	11
Rys. 2. Lokalizacja Jednolitych Części Wód Podziemnych w obrębie Gminy Dobrzyca.....	15
Rys. 3. Wyniki monitoringu jakości wód podziemnych w 2009 r. wg badań PIG.....	16
Rys. 4. Występowanie obszaru Natura 2000 na terenie Gminy Dobrzyca.....	21